

SPRAWOZDANIE
DYREKCJI
PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM MĘSKIEGO
W CHEŁMNIE

ZA ROK SZKOLNY 1928/29
ORAZ
1919|20, 1920|21, 1921|22, 1922|23, 1923|24, 1924|25, 1925|26,
1926|27, 1927|28, 1928|29.

CHELMNO 1929

NAKŁADEM DYREKCJI GIMNAZJUM W CHEŁMNIE.

DRUKIEM „NADWIŚLANINA“ W CHEŁMNIE.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTWOWEGO GIMNAZJUM MĘSKIEGO W CHEŁMNIE

ZA ROK SZKOLNY 1928/29
ORAZ
1919|20, 1920|21, 1921|22, 1922|23, 1923|24, 1924|25, 1925|26,
1926|27, 1927|28.

CHEŁMNO 1929

NAKŁADEM DYREKCJI GIMNAZJUM W CHEŁMNIE.

DRUKIEM „NADWIŚLANINA“ W CHEŁMNIE.

Mr. C. R. S.
Spr. ~~391~~ 234

Damiątka
z uroczystości odsłonięcia tablicy dyr. Dr. Wojciecha Łożyńskiego
w westybuli Państw. Gimn. Męskiego w Chełmnie.
dnia 20 czerwca 1929 r.

T r e ś ć :

I. Część nieurzędowa:

Łożyński Wojciech.

Kronika zakładu od czasów przejścia go przez władze polskie do roku szkolnego 1927|28.

Skład grona nauczycielskiego w latach 1919|20 -- 1927|28.

II. Część urzędowa.

Sprawozdanie roczne Dyrekcji za rok szkolny 1928|29.

III. Część: Przepisy szkolne:

Część I.

Wojciech Łożyński.

Pamięcią wielkich w Ojczyźnie
ludzi dzwiga się naród,
krzepi się duch!

26 lipca 1884, żałobne dźwięki dzwonów fary chełmińskiej obwieścili mieszkańcom miasta naszego smutną wieść, że zmarł jeden z najwybitniejszych i najzasłużeńszych synów grodu naszego. Skończył swój doczesny żywot długoletni dyrektor gimnazjum chełmińskiego ś. p. Dr. Wojciech Łożyński, którego owocna działalność sięgała daleko poza obręb miasta rodzinnego. Przestało bić wielkie i gorące serce, które płomienną, najczystsza i bezinteresowną miłością pokochało cały kraj i naród polski, a przede wszystkim młodzież, tę nadzieję i podwalinę każdego narodu, tę młodzież, której był przez 52 lata niezrównanym nauczycielem i wychowawcą. Odszedł od nas i osierocił nas ten, który całe swoje życie w całopalnej ofierze złożył na ołtarzu swego powołania nauczycielskiego. Mężnie i wiernie służył przeszło pół wieku swemu społeczeństwu w trudnym zawodzie nauczycielskim, wymagającym poświęcenia bez granic i zupełnego zaparcia się siebie, aż odwołany został przez swego Stwórcę i Pana, by z rąk Jego otrzymać zasłużoną zapłatę wiekiustą.

Na odgłos dzwonów uświadomiło sobie społeczeństwo w całej pełni i grozie, że ubyło jednego z tych, o których współcześni mogą potomnym zaświadczyć, iż w obranym i umiłowanym przez siebie zawodzie spełnił swe obowiązki wzorowo, pilnie i sumiennie rozpraszał mroki spowijające społeczeństwo w niewoli żyjące, hojnie szafował wielkiem bogactwem swej ogromnej wiedzy, pełną garścią sięjąc zdrowe ziarno nauki, moralności i cnoty.

Wojciech Łożyński urodził się w Chełmnie 23 kwietnia 1808 r. z ojca Michała i matki Marjanny z Świniarskich. Do gimnazjum przygotowywał się prywatnie, poczem wstąpił do istniejącego wówczas w mieście naszym pro-

gimnazjum, a od sekundy kształcił się w katolickim pojezuickim gimnazjum w Braniewie na Warmji i tam zdał w roku 1827 chlubnie egzamin dojrzałości.

Z czasów braniewskich wydaje długoletni kolega Łożyńskiego, później dyrektor gimnazjum wejherowskiego, Dr. Leemann, taki sąd o Łożyńskim:

„Cała jego zewnętrzna postawa, wybitne zdolności, żywe usposobienie i łatwość z jaką on umiał się wżyć we wszelkie stosunki, zwróciły nań wnet uwagę jego braniewskich profesorów i Łożyński stał się ulubionym uczniem“.

Z Braniewa udał się Łożyński na studia uniwersyteckie do Królewca. Tam w latach 1827—1829 oraz w Bonn 1829—31 studjował filozofję, filologję, pedagogikę, historję, matematykę, język staro-górnoniemiecki, sanskryt, język angielski, francuski, hiszpański, portugalski i włoski. Studjował wszystko „mit bekanntem vorzüglichen Fleiss und löblicher Teilnahme“ jak czytamy w jego świadectwach. To też wybitne zdolności żadnego wiedzy młodzieńca sprawiły, że 8 września 1831 promowano go na doktora filozofji, a 15 grudnia tegoż roku ukończył świetnym egzaminem nauki i otrzymał świadectwo kwalifikujące go do nauczania we wszystkich klasach gimnazjalnych. Rok próby odbył Łożyński w Bonn, gdzie profesor Schopen, dyrektor zakładu, był dla niego świetnym i pociągającym wzorem.

Wyposażony tak wielkim zasobem erudycji wraca Łożyński 1832 r. z Nadrenji, by w stronach ojczystych stanąć do mozolnej pracy i w pocie czoła uprawiać niwę pod zasiew zdrowego ziarna, by tępić wszelkie chwasty i szkodniki. Terenem jego pracy jest najpierw pojezuickie gimnazjum w Poznaniu, które za jego pobytu otrzymuje nazwę „Ad Sanctam Mariam Magdalenam“. W drodze powrotnej z Nadrenji spotyka się Łożyński w Berlinie ze swym dawniejszym kolegą z Braniewa, Dr. Leemannem, który się o nim tak wyraża: „Co dawniej w nim utajonem było, to rozwinęło się w między czasie, wielostronnie w piękny kwiat. Jego nader miła powierzchowność o ujmującym wzięciu, jego dźwięczny głos i rzadka swada mówcy zapewniły mu pełną nadzieję przyszłość. Z wrodzoną jego narodowością zdolnością do obcych języków łączył on w sobie niemiecką gruntowność i głębię“.

Od r. 1832—37 pracuje Łożyński w Poznaniu, gdzie w roku 1836 otrzymał stopień wyższego nauczyciela. W tym czasie żeni się z p. Marią Stachowską z Chełmna, z którą przeżyć miał w niezakłóconem szczęściu 47 lat.

Gdy w roku 1837 otwarto katolickie gimnazjum w Chełmnie, przybył Łożyński jako jeden z pierwszych profesorów do swego miasta rodzinnego i służył tak młodzieży jak i całemu społeczeństwu swemi wybitnemi zdolnościami. Przez pierwsze 7 lat pełnił obowiązki profesora przy nowo założonym zakładzie, od r. 1844-82 był najwzorowszym i najidealniejszym kierownikiem gimnazjum chełmińskiego. Jeszcze przed objęciem dyrekcji gimnazjum naszego, doniósł prezes rejencji bydgoskiej Schleinitz, że Łożyński został upatrzony i do ministra oświaty polecany na katolickiego radcę szkolnego w Bydgoszczy. Łożyński jednak tego zaszczytnego stanowiska nie przyjął, gdyż wołał swe

siły i zdolności poświęcić polskiej młodzieży, kształcącej się w jego mieście rodzinnem.

Wspomniany już dwukrotnie Leemann charakteryzuje Łożyńskiego jako nauczyciela i wychowawcę w następujący sposób: „7 lat pracowaliśmy w gimnazjum jako koledzy, a w dalszych 13 latach miałem zaszczyt kształcić się jako nauczyciel pod jego dyrekcją. Uczył z zachęcającą żywością, nie pomijał przy wykładzie klasyków ani jednego punktu, któryby mógł się przyczynić do zupełnego pojęcia obcego autora przez uczniów, a domagał się tłumaczenia, które nie zadawało gwałtu językowi. W obejściu z uczniami i ich rodzicami odznaczał się serdecznością, a troskliwą miłością, jaką ukochał swe własne dzieci, przeniósł na swych uczniów, którzy go wzajemnie kochali i czcili; nie był on dla nich nigdy przedmiotem strachu. Rodzice, którzy się do niego zbliżali, nabierali wnet zaufania jako do pedagoga, który żywe miał współczucie dla dzieci, tego najdroższego skarbu Boga, sercu rodzicielskiemu powierzonego.

Kolegom, pod jego kierownictwem pracującym, przyświecał zawsze przykładem. Czuło się pod jego kierownictwem, że był to nie tylko „rector factus, ale rector natus“.

Jego wyłącznie zasługom i taktownemu postępowaniu zawdzięczać należy, że instytucja, którą kierował szczęśliwie przetrwała burzę, chociaż on jako jej sternik często w wielkim znajdował się niebezpieczeństwie.

Miłował swych przyjaciół, wybaczał nieprzyjaciołom. Zasługi Łożyńskiego nabierają tem większego znaczenia i cenniejszej wartości, jeśli rzucimy okiem do czasów, na które przypada jego owocna praca. Począwszy od powstania listopadowego poprzez „szalone“ lata 1846—48, poprzez powstanie styczniowe i czasy walki kulturalnej prowadzi ten nieugięty i nieustraszony mąż łódź szkoły mu powierzonej między skałami i rafami podwodnymi, chroniąc ją jako wytrawny sternik nie tylko od rozbicia, ale od znaczniejszego uszkodzenia. Gdy Bismarck grzmiał swym tubalnym głosem, że „krwią i żelazem rozwiązuje się wszelkie zagadnienia“, Łożyński nawoływał swych uczniów: „Bądźcie prości jak gołębie, a przebiegli jak węże“.

Stojąc pod ścisłym nadzorem i kontrolą rządu, nie mógł Łożyński swę młodzieży wprost wszczepiać ideałów narodowych, lecz musiał szukać drogi okólnej. Na lekcjach historii, literatury klasycznej i romantycznej urabiał on w duszy młodzieży obraz, że naród polski miał wielką przeszłość i ma wielkie zadanie w przyszłości, że niewola to tylko stan przejściowy; bo naród uświadomiony, zdolny do obrony, nie umiera. Przez czytanie klasyków budził w duszach młodocianych szlachetność i piękno, niecił ideał polskości. Dzieła zaś romantyczne uczyły młodzież, że niema nic wznioślejszego i piękniejszego nad czyn, nad ofiarę i poświęcenie dla dobra narodu. Stąd też w uczniach chełmińskich wyrobił się taki hart ducha, taka urosła siła, tak wielkie było u nich poczucie narodowe i ochota do poświęcenia, że w procesie toruńskim zasiadali gimnazjaliści z Chełmna w przyniętającej większości.

Zasługi Łożyńskiego ocenili współcześni i okazali, jak wielką cieszył się miłością i czcią w najszerszych kołach bez różnicy wyznania i narodowości.

Miasto rodzinie wręczyło mu r. 1869 uroczyście dyplom honorowego obywatelstwa, a 1881 r. ponowiło ten dokument. I rząd nie mógł jego mozolnej, a tak owocnej pracy odmówić swego uznania; dlatego ozdobił go już 18. X. 1861 r. orderem orła czerwonego 4 klasy, a na złoty jubileusz jego pracy orderem orła czerwonego 3 klasy z wstęgą. Tak wysoką odznakę rzadko rozdawano.

Działalność ś. p. Łożyńskiego sięgała poza ramy ściśle pedagogiczne i obejmowała szerszy horyzont. Za jego staraniem zbudowano nowy, wielki gmach gimnazjalny, odpowiadający zupełnie ówczesnym wymogom; dzięki jego zabiegom został zachowany od ostatecznej ruiny kościół pofranciszkański i pozyskany dla nabożeństw gimnazjalnych. Zasiadał w radzie miejskiej, pracował w rozmaitych komisjach i deputacjach, słowem wszędzie było widać jego pożyteczną pracę; społeczeństwo czciło w nim niestrudzonego i nader pożytecznego działacza.

Następca jego, dyrektor doktor Ilten, Niemiec przybyły z dalekiego zachodu, zakończył swą ekshortę nad trumną Łożyńskiego życzeniem, by wielkie jego zasługi uczcić godnym pomnikiem, któryby w postaci czegoś konkretnego stawiał pokoleniom następnym przed oczy jego niespożyte zasługi. Z chwilą zrzucenia kajdan niewoli ochrzcili mieszkańcy Chełmna jedną z ulic miejskich jego imieniem, ale o pomniku było cicho aż do roku 1928. Teraz dopiero zawiązał się pod przewodnictwem obecnego dyrektora p. dr. Frankiewicza komitet, by chociaż w małej mierze spłacić dług wdzięczności wobec ś. p. Łożyńskiego. Wspaniała tablica pamiątkowa dla wielkiego rzeźbiarza szlacheckich i nieugiętych charakterów została wykonana, a uroczyste jej odsłonięcie nastąpiło w czwartek dnia 20 czerwca, 1929.

KRONIKA

zakładu od czasu przejścia zakładu przez władze polskie do końca roku szkolnego 1927/28.

Dnia 21 stycznia r. 1920 przejął Rząd polski w swe posiadanie zakład. Wskutek braku opału nauki jednak nie było i cały luty i marzec schodził na likwidowaniu spraw odchodzących członków grona Niemców. Nowy Dyr. dr. Antoni Ryniewicz, rozpoczął pracę przygotowawczą do otwarcia nowego kursu po ferjach wielkanocnych.

Dnia 12. VI. 1920 odbyła się pierwsza konferencja nauczycielska w języku polskim. Dyrektor, złożywszy hołd pamięci przodków naszych, którzy swą energją i cnotami uratowali polskość Pomorza a tem samem i same ziemie dla Polski, wskazał nowe cele narodowej szkoły. Po trzykrotnym okrzyku na cześć Rzeczypospolitej Polski posiedzenie zakończono.

Naukę szkolną rozpoczęto w dniu 12. VI. uroczystem nabożeństwem. Po nabożeństwie, wobec licznie zebranej publiczności i uczniów, w auli zakładu, na rozpoczęcie nowego okresu rozwojowego gimnazjum już polskiego, przemówił dyrektor zakładu dr. Ryniewicz, następnie pp. prezes Komisji szkolnej dr. Łęgowski, proboszcz ks. dr. Rogala i starosta dr. Ossowski składali życzenia zakładowi na jego nową drogę życia. Na koniec uroczystości przyjechał p. woj. Łaszewski, b. uczeń zakładu.

Od samego początku nauka odbywała się normalnie, mimo znacznych trudności, jakie sprawiał nowy język wykładowy. Młodzież, zwłaszcza w klasach niższych, nie znająca prawie zupełnie języka ojczystego, zaniedbana od kilku lat z powodu wojny, przedstawiała trudny materiał. Powoli jednak trudności zostały przełamane i dziś już śladu niema po dawnej niemczyźnie.

8 czerwca odbył się poraz pierwszy egzamin dojrzałości w języku polskim.

4 lipca udzielał uczniom bierzmowania ks. biskup sufragan Dr. Jakób Klunder.

W czasie wakacji, gdy cała Polska przeżywała dni grozy inwazji bolszewickiej, 20 uczniów zakładu wstąpiło do armji. Oddział, w którym służyli nasi uczniowie, zdobył kancelarję dywizji sowieckiej. Wśród papierów znaleziono 36 książek różnych autorów rosyjskich. Biblioteczkę tę ofiarował gimnazjum gen. Bijak, dowódca twierdzy chełmińskiej, na wieczną pamiątkę tych dni ponurych, po których nastąpiły jasne tygodnie zwycięstwa ropoczętego „Cudem nad Wisłą“.

Nowy rok szkolny 1920|21 zaczął się w nienormalnych warunkach, gdyż klasa VII i VIII miały razem 3 uczniów. Dopiero po ich powrocie z wojska zaczyna się normalna nauka we wszystkich klasach

15 stycznia 1921 zaszczycił zakład swą obecnością J. E. Ks. Kardynał Edmund Dalbor, prymas Polski, Przywitany przez dyrektora przemową, dostojny gość zwrócił się z przemówieniem do zebranych, poczem udzielił wszystkim błogostawieństwa.

4 maja 1921 mury zakładu gościły zjazd okręgowy delegatów T. N. S. W., na który przybył p. kurator Gąsiorowski. Wszyscy oni wzięli udział w uroczystości ku czci Napoleona, na którą przybyła misja francuska z pułkownikiem Eug. hr. Kraszińskim na czele.

8 czerwca młodzież witała nad Wisłą Naczelnika Państwa Marszałka Józefa Piłsudskiego, przejeżdżającego statkiem z Fordonu do Grudziądza.

13 i 14 września 1921 odbywał się w murach zakładu zjazd byłych Filomatów i Filaretów pomorskich. Wśród uczestników tego zjazdu byli: Dr. Łaszewski, pierwszy wojewoda poworski, Jan Brejski, wojewoda, Dr. Szuman, prezes sądu apelacyjnego, Dr. Łęgowski, prezes komisji szkolnej, ks. prałat Prądzyński, hr. Sierakowski z Malborka i wielu innych,

Grono nauczycielskie i uczniowie zakupili „cegiełkę wawelską“.

Podczas feryj wielkanocnych 1922 r. uczniowie VII i VIII kl. na zaproszenie p. prez. min. Ponikowskiego byli w liczbie 23 w Warszawie.

W 9. V. 22, zwiedził zakład p. premier a zarazem minister W. R. i O. P. Antoni Ponikowski, który przy pożegnaniu ofiarował 30000 mk. na bibliotekę,

17 lutego 1923 odwiedziła zakład Komisja ministerjalna, złożona z p. dr. Łopuszańskiego, wiceministra oświaty, ks. Cieplińskiego, p. Żłobickiego, p. Radwana, p. kur. Riemera, p. Ryniewicza i p. Śliwińskiego.

24. IV. 23. zakład brał udział w przyjęciu p. prez. Wojciechowskiego. W czasie przeprawy przez Wisłę towarzyszył mu na łodziach gimnazjalny klub wioślarski.

29. IX. 23. anonimowy ofiarodawca przysłał 100 000 mk., a następnie 2 000 000 mk. jako stypendjum dla pilnego i zdolnego ucznia.

24. V. 24. zakład oddał na rzecz Skarbu Narodowego zbiór złotych (4) i srebrnych (178) monet ogólnej wagi 753 gr. srebra i 11 gr. złota.

26. I. 1927 powstało przy gimnazjum z inicjatywą dyr. Frankiewicza „Koło Opieki Rodzicielskiej“.

W dniach 19 –26. V. 28 uczniowie wyższych klas pod kierownictwem p. dyr, Frankiewicza zwiedzili Warszawę i Wilno.

W ciągu tych kilku lat zakład gremjalnie brał udział we wszystkich uroczystościach państwowych, w wielu przedstawieniach teatralnych, filmowych, koncertach, odczytach, wykładach etc, a nadto sam urządził cały szereg okolicznościowych poranków i wieczorków. Prócz tego urządziły rozmaite imprezy drużyna harcerska, klub sportowy, sodalicja Marjańska i czytelnia.

S. W.

SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO.

a) od czasu przyjęcia zakładu przez władze polskie,

Rok szkolny 1919-20.

1.	Dr. Henryk Schroer	dyrektor	do IV. 1920.
2.	Waldemar Fabjan	Studienrat	
3.	Dr. Józef Malotka	"	
4.	Dr. Karol Roeth	"	do IV. 1920
5.	Hermann Boening	"	do IV. 1929
6.	Ks. Dr. Emil Metzner	"	do IV. 1920
7.	Ks. Artur Domke	"	do IV. 1920
8.	Teodor Starp	Oberlehrer	do 1. X. 1919
9.	Kurt Frost	"	do 1. X. 1919
10.	Wilhelm Hessling	"	do 1. X. 1919
11.	Józef Kruse	"	do IV. 1920
12.	Dr. Józef Hagemann	Studienassessor	do IV. 1920
13.	Dr. Boliński	"	do 4. VIII, 1919
14.	Dr. Riese	"	do 17. X. 1919 do IV. 1920
15.	Leon Szuchmielski	naucz. techniczny	
16.	Horwitz	naucz. rel. moź.	do IV. 1920

b) od czasu przyjęcia zakładu przez władze polskie,

1.	Dr. Antoni Ryniewicz	dyrektor	od IV. 1920
2.	Jan Tomasz Dziedzic	profesor	od IV. 1920
3.	Adam Ślask		od IV. 1920
4.	Dr. Ludwik Stolarzewicz		od IV. 1920
5.	Ks. Mieczysław Rzewuski		od IV. 1920
6.	Walerjan Siuda		od IV. 1920
7.	Halina Wyrembelska		od IV. 1920
8.	Stanisław Paprocki		od IV. 1920
9.	Waldemar Fabian	Studienrat	
10.	Dr. Józef Malotka	"	
11.	Leon Szuchmielski	naucz. techniczny.	

Skład grona nauczycielskiego w ciągu roku szkolnego 1920-1.

1. Antoni *Ryniewicz*, dyrektor, uczył j. franc. VI₃ VII₃ VIII₃, historia IV₂, nadto od 1. II.—30. III. matem. III₄,

2. Jan Tomasz *Dziedzic*, profesor, gospodarz kl. VII, zawiadowca gabin. geogr. w I. tercjale uczył historii V₃ VI₃ VII₄ VIII₄, geografii III₂ V₂ VI₂ VII₁ VIII₁, gymnast. VI₂ (VII -/- VIII₂) 26 godz., w II tercjale, jak w tercjale I bez gimnastyki 22 godz. w III tercjale, jak w tercjale I. 26 godz.

3. Waldemar *Fabjan*, profesor, zawiadowca gabinetu fizykalnego, uczył matem. VI₃ VII₃ VIII₃, fizyk. VI₃ VII₃ VIII₃ godz. 18, w tercjale II, jak w tercjale I, nadto matem. V₂, fizyk. V₂ 22 godz.

4. Wilhelm *Hessling*, profesor, uczył w I tercjale do IX. 1920 matem. III₄ IV₄ V₃ przyrod. III₂ IV₂ V₂ 17 godz.

5. Kazimiera *Kaucka*, nauczycielka liceum miejskiego, uczyła w III tercjale matem. VI₃ przyd. V₂ VI₂ 7 godz.

6. Dr. Józef *Malotka*, profesor, uczył w I tercjale do 1. IX. 1920 łacin. II₅ VI₆ j. niem. XI₂ VII₂ 16 godz.

7. Dr. Andrzej *Pampuch*, profesor, gospodarz kl. V. uczył w I tercjale od 1. X. (od 15. IX. równorzędnie z prof. Hesslingem) matem. III₄ IV₄ V₃ VIII₃ fizyk. VIII₃ (z kl. VIII przez grudzień objął naukę prof. Fabian) 17 godz.

8. Stanisław *Paprocki*, nauczyciel etatowy gospodarz kl. Ib skarbnik, uczył w I tercjale matem. Ib₄ II₄ fizyk. II₂ III₃ geogr. Ia₂ Ib₂ II₂ IV₂ gymnast. Ia i b₂) II₂ III₂ (IV i V₂) 29 godz., w II tercjale matem. Ib₄ II₄ IV₃ fizyk. II₂ III₃ geogr. Ia₂ Ib₂ IV₂ 24 godz., w III tercjale matem. Ib₄ II₄ IV₃ fiz. II₂ III₃ geogr. Ia₂ Ib₂ II₄ IV₁ gymnast. (Ia i b)₂ II₂ III₂ (IV i V)₂ 30 godz.

9. Ks. Mieczysław *Rzewuski*, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej od 1. IV. do 1. VIII. sekretarz, uczył w I tercjale religji 20, j. hebrajskiego 2 od 1. X. łac. II₆ 28 godz., religja 20, j. hebrejski 2 w II tercjale 22 godz. w III tercjale religja 20, j. hebrejski 2, matem. V₄ 26 godz.

10. Walerjan *Siuda*, nauczyciel etatowy gospodarz kl. Ia, uczył w I tercjale jęz. pol. Ia₆ II₆ matem. Ia₄ kaligr. Ia₂ Ib₂ 20 godz. w II tercjale, jak w tercjale I nadto matem. III₄ 24 godz., w III tercjale jak w tercjale II 24 godz.

11. Adam *Slass*, nauczyciel etatowy gospodarz kl. VI, uczył w I tercjale łaciny Ia₆ III₆ IV₅ V₅ od 1. X. VI₆ 28 godz., w II tercjale łac. Ia₆ IV₅ V₅ VI₆ 22 godz., w tercjale III jak w II tercjale 22 godz.

12. Mikołaj *Stawuski*, profesor gospodarz kl. V, w II tercjale uczył łac. II₆ III₆, jęz. pol. Ib₆ V₃ VI₃ (od 1. II. do 30. III. na urlopie) 24 godz., w III tercjale, jak w tercjale II 24 godz.

13. Dr. Ludwik *Stolarzewicz*, nauczyciel etatowy gospodarz kl. IV zawiadowca biblioteki uczniowskiej, uczył w I tercjale jęz. pol. V₃ VI₃ VII₃ VIII₃, łac. Ib, grek. IV₆ V₆ 30 godz. w II tercjale jęz. pol. VII₅ VIII₅ łac. Ib₆, grek. IV₆ V₆ 28 godz., w III tercjale, jak w tercjale II 28 godz.

14. Leon *Szuchmielski*, nauczyciel etatowy gospodarz kl. II zawiadowca gabinetu przyrodniczego i rysunk., uczył w I tercjale rysunk. I a₂ I b₂ II, III, IV₂, przyrod. I a₂ I b₂ II₂ III₂ IV₂, śpiew (I a i b), II, 26 godz. w II i III tercjale, jak w tercjale I.

15. Halina *Wyrembelska*, nauczycielka etatowa, gospodyni kl. III, uczyła w I tercjale jęz. pol. III, IV₃, jęz. franc. III, IV₃ V₃, hist. II₂ III₂ 20 godz., w II tercjale, jak w tercjale I, w tercjale III, jak w tercjale I nadto rysunk. II, 12 godz.

16. Bronisław *Zapaśnik*, dyrektor gimnazjum żeńskiego kresowego, w III tercjale uczył matem. VII₃ VIII₂, fiz. VII₃ VIII₂ 10 godz.

17. Antoni *Żukrowski*, profesor gospodarz kl. VIII, uczył w I tercjale łac. VII₅ VIII₅, grek. VI₆ VII₅ VIII₅ 26 godz., w II i III tercjale, jak tercjale I 26 godz.

*Zastępstwo podczas wlopu prof. Mikołaja Sławuskiego
przez luty i marzec,*

1. Kapitan Jan *Uryga* uczył w III tercjale łac. III₆ 6 godz.
2. Podporucznik Klemens *Porwit*, uczył w II tercjale łac. II₆ 6 godz.
3. Podporucznik Józef *Kaczorowski*, uczył w II tercjale I b₆ 6 godz.

Zmiany w gronie nauczycielskiem w ciągu roku szkolnego 1920-1.

Komisja dla Spraw Wyznaniowych i Szkolnych reskrytem z dnia 19 lipca 1916 — L. 4459/6 — przeniósł prof. Antoniego *Żukrowskiego* z gimnazjum państwowego w Kołomyji do tutejszego zakładu od dnia 1 sierpnia 1920.

2. K. d. S. W. i S. dnia 13 lipca 1920 — L. 4002/20 — zwolniła prof. Wilhelma *Hesslinga* z dotychczasowej służby od października 1920 roku.

3. K. d. S. W. i S. dnia 16 lipca 1920 — L. 4383/20 — mianowała Dr. Andrzeja *Pampucha*, prof. gimnazjum biskupiego w Strassburgu w Alzacji, profesorem tutejszego zakładu od 15 września 1920 r.

4. K. d. S. W. i S. dnia 11 października 1920 - ! 5684/20 - zwolniła prof. Józefa *Malotkę* z dotychczasowej służby od 1 października 1920.

5. K. d. S. W. i S. dnia 25 listopada 1920 — I 7452/20 — przeniósł prof. Mikołaja *Sławuskiego* z gimnazjum państwowego w Kołomyji do tutejszego zakładu od 1 grudnia 1920 r.

6. K. d. S. W. i S. dnia 24 grudnia 1920 — I 8037/20 — zwolniła prof. Andrzeja *Pampucha* z dotychczasowej służby od 1 stycznia 1921.

7. K. d. S. W. i S. dnia 5 stycznia 1921 — I 8314/21 — zwolniła prof. Waldemarsa *Fabiana* z dotychczasowej służby od 1 kwietnia 1921.

8. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Pomorskiego pismem z 2 lipca 1921 — L. L. 3790/20 — zawiadamia, że Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego postanowieniem z dnia 19 maja 1921 — Nr. I 617/3

mianował Dr. Antoniego Ryniewicza, dyrektora gimnazjum chełmińskiego, wizytatorem szkół średnich ogólnokształcących w Okręgu Pomorskim od 1 lipca 1920 r.

Skład grona nauczycielskiego 1921-22 r.

1. *Dr. Antoni Ryniewicz*, dyrektor, uczył francuskiego w VII₃, VIII₃, matematyki w IV₃, gramatyki polskiej w V₁, VI₁, i VII -|- VIII, razem 12 godz., do 1 marca 1922 r.

2. *Jan Tomasz Dziedzic*, profesor, gospodarz klasy VIII, zawiadowca gabinetu geogr., członek Rady miejskiej i Wydziału Powiatowego, uczył geografji w II₃, i II₂, III², IV², V² VI₁ i VIII₁, historii w VI₃ VII₃ i VIII³ razem 24 godz. w II₁ i II₂ do 1 maja. Kierownik zakładu od 1 maja 1922 r.

3. *Aleksander Gantner*, nauczyciel od 1 paźdz. 1921 r. uczył łaciny II₆ II₈ VI₆ i w IV₃ razem 23 godz.

4. *Stanisław Lotz*, nauczyciel tymczasowy uczył od 10 stycznia 1922 r. matematyki w V₃ VI³ VII³ VIII³ fizyki i chemji w V₃ VII₃ VIII₃ razem 23 godziny.

5. *Stanisław Paprocki*, nauczyciel etatowy, gospodarz kl. II₂ uczył gimnastyki w I_{2a} II₂ III² IV² V² matematyki w II₄ fizyki w II₂ II₂ i geografji w I₁ fizyki w III² razem 25 godzin.

6. *Ks. Mieczysław Rzewuski*, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, sekretarz, uczył religji w I₃ w II₂ II₂ III₁ IV² V² VI² VII² VIII² razem 19 nadto matematyki w IV₃ od 1 marca razem 22 godzin.

7. *Siuda Walerjan*, nauczyciel etatowy, gospodarz I kl. uczył polskiego w I^o w II₃ pisania w I^o matematyki w I^o II₄ III₁ razem 25 godzin,

8. *Mikotaj Stawuski*, profesor, gospodarz III klasy, uczył polskiego w II₃ VII₃ w VI₃ w III₄ historii w V₃ łaciny w III₆ razem 26 godzin.

9. *Dr. Ludwik Stolarzewicz*, nauczyciel, gospodarz klasy V, zawiadowca biblioteki dla uczniów, uczył polskiego po w IV³, V₃, w VI³, greki w IV₆ V₆ razem 23 godzin.

10. *Styrnal Marjan*, nauczyciel tymczasowy, gospodarz klasy VII, uczył gimnastyki w VI² VII -|- VIII² łaciny w I₆ VII₆ greki w VII₆ od 1. X. 1921. historii w IV³ razem 25 godzin.

11. *Slass Adam*, nauczyciel etatowy, uczył od 1 paźdz. 1921. łaciny w II₆ II₆ VI₆ i w IV₅ razem 23 godziny.

12. *Szuchmielski Leon* nauczyciel etatowy, gospodarz kl. II₂, zawiadowca gabinetu przyrodniczego i rysunkowego, uczył rysunków w I^o II₂ II₂ III IV śpiewu w I^o II² II₂ chóralnego śpiewu w II — VIII₄ przyrody w I^o II₂ III² II₂ razem 28 godzin.

13. *Wyrembelska Halina*, nauczycielka etatowa, gospodyni IV klasy, uczyła języka francuskiego po 3 g. w III IV V VI nadto od 1 marca w VII VIII historii po 2 g. w II₂ II₂ III rysunków po 2 g. w I nadto polskiego 4 g. w III do 20 paźdz. razem 20 godzin, wględnie 26 godzin.

14. *Żukrowski Antoni*, profesor, gospodarz klasy VI, uczył łaciny w V w VIII greki w VI VIII_a razem 23 godzin, od 1 maja geografijw II^a II_b razem 27 godzin. Kierownik zakładu od 1. III. — 1. V.

Nauczyciele pomocniczy.

1. *Gillern Bronisław*, pporucznik. uczył matematyki w VI VII VIII do 31 grudnia 1921 r. razem 9 godzin.

2. *Krawczyk Stanisław*, kapitan, uczył fizyki w VII VIII matematyki 3 g. przyrody 3 g. w V do 31. XII, 1921 r. razem 12 godzin.

3. *Dr. Krzyczkowski Zygmunt*, kapitan lekarz wojskowy, uczył przyrody 3 godz. w VI.

4. *Konertówna Joanna*, nauczycielka gimnazjum żeńskiego, uczyła języka angielskiego 3 godz. w V -[- VI -[- VIII.

Zmiany w gronie nauczycielskiem w 1921-22 r.

1. Kuratorjum szkolne w Toruniu na skutek postanowienia Ministerjum Wyznań Rel. i Oświecenia Publicz. z 13. VII. 1921 r. Nr. 13235-DII, mianowało pismem z 29. VII. L. 5310 *Marjana Styrnała* tymczasowym nauczycielem w gimnazjum klasycznym w Chełmnie.

2. Kuratorjum szkolne w Toruniu pismem z 5. X. 1921, K. K. 6222 mianowała *Ks. Mieczysława Rzewuskiego* sekretarzem Dyrekcji gimn. aż do odwołania.

3. Kuratorjum szkolne pismem z 30. IX. 1921. L. 7257 przeniosta nauczyciela *Adama Słassa* do gimnazjum w Chojnicach.

4. Kuratorjum szk. pismem z 5. X. 1921. L. 8395 mianowało p. *Joannę Konertównę* kontraktową nauczycielką języka angielskiego w gimnazjum męskim.

5. Kuratorjum szk. pismem z 3. X. 1921, L. 7143 mianowało nauczycielami kontraktowymi pporucznika *Bronisława Gillerna*, kapitana *Stanisława Krawczyka* i *Dr. Zygmunta Krzyczkowskiego* kapitana-lekarza.

6. Kuratorjum szk. pismem z 3. X. 1921. L. 7477 mianowało nauczycielem tymczasowym *Aleksandra Gantnera* co Ministerstwo W. R. P. O. postanowieniem z 31. X. 1921. Nr. 22872-DII, zatwierdziło.

7. Kuratorjum szk. 7. XI. 1921. L. 8378 mianowało *Aleks. Gantnera* nauczycielem etatowym, co Ministerjum W. R. i P. O. postanowieniem z 16. II. 1922. Nr. 2734-DII, zatwierdziło.

8. Kuratorjum szkolne na skutek postanowienia Minist. W. R. i P. O. z 29. XII. 1921, Nr. 27005-DII, mianowało pismem z 11. I. 1921. L. 224 *Stanisława Lotza* tymczasowym nauczycielem w gimnazjum męskim w Chełmnie.

9. Kuratorjum pismem z 14. III. 1922. L. 2349 poleciło zastępstwo za dyrektora gimn. *Dra. Ryniewicza prof. Żukrowskiemu*.

10. Kuratorjum pismem z 10. V. 1922. L. 4479-III zleciło zastępstwo za dyrektora z powodu rezygnacji *prof. Żukrowskiego prof. Janowi Dziedzicowi*

11. Kuratorjum szkolne pismem z 19. VI. 1922. L. 6049-III. zwolniło *Ks. Mieczysława Rzuwuskiego* z powodu objęcia probostwa w Golubiu z posady w gimnazjum od 1. VII.

12. Kuratorjum pismem z 6. VII. 1922. L. 6700-III zwolniło *Dra Ludwika Stolarzewicza* z posady w gimnazjum od 1. X. 1922 r.

13. Kuratorjum pismem z 8. VII. 1922. L. 6044-III udzieliło *Leonowi Szuchmielskiemu* półrocznego urlopu celem poratowania zdrowia.

Rok szkolny 1922-23.

II. Skład grona nauczycielskiego w ciągu roku szkoln. 1922-23.

1. *Jan Szmyt*, dyrektor, gospodarz klasy, IIIa do 4 II 1923, uczył greki w VI₆, VIII₆, łaciny w IIIa₆, od 1 X 1922 do 4 II 1923, w złączonej III od 5 II 1923 do 28 VI 1923, to samo historii w klasie III₂, razem 20 g.

2. *Jan Tomasz Dziedzic*, profesor, gospodarz klasy VI, zawiadowca gabinetu geograficznego, uczył historii w VIII₄, VII—V po 3 godz. geografii od I—VI po 2 godziny tygodn. w VII₁ i VIII₁ od 5 II 1923 w złączonej III₂, razem godz. 27.

3. *Walenty Golenia* profesor, gospodarz klasy VII zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył greki w kl. VII₆, i V₆, łaciny w kl. VII₆, i VI₆, V₅, razem 29 godzin.

4. *Stefan Kulmatycki*, nauczyciel tymczasowy, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył od 9 XI 1922 do 21 XII 1922 przyrody w I₁, II₁, IIIa₁, IIIb₁, IV₁, w VI₆, razem 13 godz.; resztę godzin uczył w państw. gimn. żeńsk.

5. *Stanisław Lotz*, nauczyciel tymczasowy, gospodarz kl. V, zawiadowca gabinetu fizycznego uczył, od 1 IX 1922 do 4 II 1923 matematyki w VIII₃, do IV₃, fizyki i chemji w VIII₃, VII₃, V₃, IIIa₃, IIIb₃, w II₂, razem 32 godz.

6. *Włodzimierz Mykita*, nauczyciel tym. gospodarz kl. V, zawiadowca gabinetu fizycznego, uczył od 1 V 1923 do 28 VI 1923 matematyki w VIII₄, fizyki i chemji w VIII₄, VII₃, V₃, III₃, w II₂, tygodn, razem 31 godz.

7. *Stanisław Paprocki*, nauczyciel etatowy, gospodarz kl. I uczył matematyki w I₁, II₁, historii w II₂, matematyki w IIIb₄, do 4 II 1923, gimnastyki I₂, II₂, IV₂, IIIa₂, IIIb₂, V₂ i VI₂. Od 1 IV 1923 prowadził ćwiczenia popołudniowe dla uczniów klas I—IV 4 godz. tyg.

8. *Walerjan Studa*, nauczyciel etatowy, gospodarz kl. II, uczył polskiego w I₆, II₅, IIIa₄, do 4 II 1923; od 5 II 1923 w złączonej III₄, kaligrafji w I₁, śpiewu w I₂, II₂, śpiewu chóralnego, od 5 II 1923 matematyki w złączonej klasie III₄.

9. *Mikołaj Stawuski*, profesor, gospodarz kl. IV, zawiadowca biblioteki uczniowskiej, uczył polskiego w VIII₃, VII₄, VI₃, V₃, IV₃, historii w IV² Polskiego IIIb₄ i historii w IIIb² od 1 IX do 4 II 23.

10. *Marjan Styrnał*, nauczyciel tymczasowy, gospodarz kl. VIII, sekretarz od 2 I 1923 uczył łaciny w VIII₆ i w II₆ greki w V₆ i VI₆ gimnastyki w VII₂ i VIII₂ a wklasach V₁ i VI₂ do 4 II 1923. Prócz tego prowadził popołudniowe ćwiczenia gimnastyczne w klasach V—VIII po 4 godz. tygodn. od 1 IV—30 IV 1923 po 2 godz. tygodn. od 1 V—28 IV 1923.

11. *Leon Szuchmielski*, nauczyciel etatowy, urlopowany przez cały rok dla poratowania zdrowia.

12. *Helena Wyrembelska*, nauczycielka etatowa, gospod. kl. IIIb do 4 II 1923, od 5 II 1923 do końca roku szkolnego. kl. III uczyła francuskiego w VIII₃ — IV₃ IIIa₃ i w IIIb₃ po 3 godz. tygodn. do 4 II 1923 od 5 II 1923 w złączonej III₃ rysunki w I₂ i II₂ do 4 II 1923; od 5 II 1923 w złączonej III₂.

13. *Ks. Feliks Żelewski*, prefekt etatowy, sekretarz od 3 I 1923 zawiadowca gabinetu przyrodniczego uczył od 3 I 1923 do 4 II 1923 religii w I₂—VIII₁ i przyrody w I₂, II₂, IIIa₂, IIIb₂, IV₂, V₂ razem godzin 30; od 5 II 1923 tj. dnia złączenia IIIa i IIIb w III do 28 VI 1923 religii i w I₂ II₂—VIII₂ przyrody od I₂,—IV₂, V₂, razem godz. 28.

Nauczyciel kontraktowy.

1. *Ks. Dr. ted. Zygmunt Rogala*, dziekan i proboszcz chełmiński, uczył od 1 XI 1922 do 21 XII 1922 religii I₁—VIII₁ razem 8 godz. tygodn.

III. Zmiany w gronie nauczycielskiem w roku 1922-23.

1. Kuratorjum O. Sz. P. pismem z dnia 2 IX 1922 L 8710 22 III zwalnia p. Aleksandra Gantnera z posady nauczyciela przy państw. gimn. klas w Chełmnie celem objęcia posady przy gimnazjum w Łowiczu.

2. Ministerjum W. R. i O. P. postanowieniem z dnia 7 VII 1922 L. 11020 II mianowało p. Jana Szmyta prof. państw. gimnazjum w Inowrocławiu i dyrektora przyw. gimn. żeńsk. im. M. Konopnickiej tamże, dyrektorem państw. gimn. klasycz. w Chełmnie od 1 IX 1922.

3. Ministerjum W. R. i O. P. postanowieniem z dnia 26 VIII 1922 Nr. 12436 II przeniosło p. Walentego Golenię prof. państw. gimnazjum w Inowrocławiu w tym samym charakterze do państwowego gimnazjum klasycznego w Chełmnie z dniem 1 września 1922.

4. Kuratorjum O. S. P. pismem z dnia 14 X L 11063 22 III mianowało p. Stefana Kulmatyckiego nauczycielem tymczasowym przy państw. gimn. klas. w Chełmnie.

5. Ministerjum W. R. i O. P. postanowieniem z dnia 29 XI 1922 L. 15377 II przeniosło ks. Feliksa Żelewskiego, prefekta przy państw. gimn. w Świeciu, w tym samym charakterze do państw. gimnazjum klasycznego w Chełmnie z dniem 1 stycznia 1923.

6. Kuratorjum O. S. P. dekretem z dnia 23 XII 1922 przeniosło p. Stefana Kulmatyckiego do państw. gimnazjum w Gniewie z dniem 1 I 1923.

7. Ministerjum W. R. i O. P. postanowieniem z dnia 12 V 1923 L. 3359 D II mianowało p. Włodzimierza Mykitę nauczycielem tymczasowym przy państwowym gimnazjum klasycznym w Chełmnie.

8. Kuratorjum O. S. P. pismem z dnia 15 V 1923 L. 6786 23 III zwalnia p. Stanisława Paprockiego z posady przy państw. gimnazjum klasycznym w Chełmnie z dniem 30 VIII 1923.

9. Ministerjum W. R. i O. P. postanowieniem z dnia 19 V 1923 L. 5926 II przeniosło p. Albina Kąckiego, profesora przy państwowym gimnazjum w Chrzanowie w tym samym charakterze do państw. gimnazjum klasycyz. w Chełmnie z dniem 1. IX 1923.

Urlopy.

1. Kuratorjum O. S. P. pismem z dnia 16 X 1922 L. 11010 20 III udzieliło p. Dziedzicowi 2-tygodniowego urlopu od dnia 22 X do 5 VI 1922 celem kandydowania na posła do Sejmu.

2. Kuratorjum O. S. P. pismem z dnia 14 III 1923 L. 3246 23 III udzieliło p. Lotzowi urlopu celem poratowania zdrowia do 15 maja 1923; pismem z dnia 23 V 1923 L. 4639 23 III przedłużyło urlop do końca roku szkoln.

3. Kuratorjum O. S. P. pismem z dnia 30 VI 23 L. 7397 23 III zwalnia p. Leona Szuchmielskiego ze służby z dn. 31 VIII 1923 i przenosi go w stan stałego spoczynku z dn. 1. IX 1923 r.

Skład grona nauczycielskiego w ciągu r. szkoln. 1923-24,

1. *Jan Szmyt*, dyrektor, uczył jęz. łac. w klasie IV₅ w klasie VII₆ oraz jez. greck. w kl. VII₆ razem razem 17 godzin tygodniowo.

2. *Jan Tomasz Dziedzic*, profesor, gospodarz kl. VII, zawiadowca gabinetu geograficznego, uczył historii w kl. VIII₄, VII₃, VI₃; geografji w kl. II₂, III₂ i IV₂ w kl. VII₁, VIII₁ razem 24 godzin tygodniowo.

Nadto uczył jęz. pol. w kl. III od 29 X do 17 XI 23; historii w kl. IV 2 g., V 3 g. od 17 XI—3 XII 23; historii w kl. III₃, V₃ od 4 XII 23—3 I 24.

3. *Walenty Golenia*, profesor, gospodarz kl. VIII, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej uczył łaciny w kl. II₆, V₅, VIII₅ grecki w kl. VIII₆ razem 23 godz. tygodn.

4. *Kalinowski Franciszek*, nauczyciel, uczył od dn. 17 XI do końca roku szkolnego przyrody w kl. III 2 g., IV 2 g., VI 3 g. dochodząc z gimn. żeńskiego.

5. *Kącki Albin*, profesor, gospodarz kl. IV uczył języka greckiego, w kl. IV 5 g. tyg., łacińskiego w kl. VI 6 g. języka greckiego w kl. IV 6 g., V 6 g.; historii w kl. II 2 g., w kl. IV 2 g. razem 22 godziny.

Nadto uczył jęz. polsk. w kl. II 5 g. tyg. języka łac. w kl. II 6 g. w kl. V 5 g. od 17 XI—3 XII 23, oraz od 11 III 24—10 IV 24 r. łaciny w kl. II 6 g., V 6 g. nie ucząc w tym samym czasie historii w kl. IV.

6. *Lotz Stanisław*, nauczyciel, gospodarz kl. II zawiadowca gabinetu fizyki, uczył matematyki w kl. II 4 g., IV 3 g., V 3 g., VIII 3 g., fizyki w kl. II 2 g. V 3 g., V 3 g., VIII 3 g., razem 21 g. tyg.

7. *Mykita Włodzimierz*, nauczyciel, uczył matematyki w kl. I 4 g., III 4 g., VI 3 g.; fizyki w kl. III 3 g., VII 3 g.; nadto uczył przyrody w kl. VI od 1 IX do 16 XI 1923 r. razem 20 godzin.

8. *Orłowski Wiktor*, nauczyciel dochodzący z gimnazjum żeńskiego uczył rysunków w kl. I₂, II₂, III₂, IV₂ i robót ręcznych w kl. I₂, II₂, III₂, razem 14 godzin.

9. *Rosentrcter Augustyn*, nauczyciel, uczył gimnastyki w kl. I—VIII po 3 g. razem 24 g. W zastępstwie uczył w kaligr. w kl. I₂ od 29 XI—3 i 24 r.

10. *Siuda Walerjan*, nauczyciel, gospodarz kl. III uczył języka polsk. w kl. I 6 g., II 5 g., III 4 g.; śpiewu w kl. I₂, II₂ a w reszcie klas śpiewu chóralnego w 2 g.; w kl. I₂ uczył kaligr. 2 g. Razem 23 g. Zajęcia te pełnił z przerwą od 29 października 23 r. do 3 stycznia 1924 r. spowodowaną chorobą.

11. *Sławuski Mikołaj*, profesor, gospodarz kl. V, zawiadowca biblioteki uczniowskiej, uczył języka polskiego w kl. VIII 3 g., w kl. VII 4 g. w klasach VI₂ V₂ IV₂ historii w kl. V 3 g., w kl. III 2 g. Razem 21 g. tyg. Ponadto był kuratorem kółka samokształcenia młodzieży pod nazwą „Towarzystwo Tomasza Zana“. Funkcję tę złożył pod koniec roku szkolnego na ręce p. Mykity Włodzimierza. W zastępstwie uczył języka polskiego w kl. I 5 g., II 5 g., III 4 g. w czasie od 17 XI 23—3 I 1924 nie ucząc w tym samym czasie historii w kl. III 2 g. i w kl. V 3 g.

12. *Styrnal Marjan*, nauczyciel, gospodarz kl. I uczył jęz. łacińskiego w kl. I₆, kl. III 6 g. oraz greckiego w kl. VI 6 g. Razem 18 g. tyg. Ponadto w zastępstwie uczył łacińskiego w kl. VIII 6 g. i greckiego w kl. VIII 6 g. w czasie od 17 XI—3 XII 1923 r. i ponownie w tych samych klasach i tej samej ilości godzin w czasie od 11 marca do 10 kwietnia 1924 r., języka polskiego w kl. I 6 g. w czasie od 29 X do 17 XI 1923 r., w kl. IV hist. 2 g. w czasie od 11 III—10 IV 1924 r.

13. *Wyrembelska Helena*, nauczycielka, uczyła języka francuskiego w klasach III—VIII po 3 g. tyg. razem 18 g. tyg.

14. *Ks. Żelewski Feliks*, prefekt, sekretarz dyrektora do 31 grudnia 1923, zawiadowca gabinetu zoologicznego, uczył religii w kl. I 3 g. tyg., w kl. od II—VIII po 2 g. tyg.; przyrody w kl. I—IV po 2 g. tyg. w czasie od 1 IX 1923 do 10 XI 1923 r. w czasie zaś od 11 XI do końca roku szkoln. przyrody w kl. I i II po 2 g. tyg. Razem 21 g. tyg. (od 11 XI—28 VI 24.)

Zmiany w gronie nauczycielskiem w roku szkoln. 1923-24.

1. Ministerstwo Wyznania Rel. i Oświecenia Publicznego postanowieniem z dnia 19 maja 1923 r. L. 5926 II przeniosło p. Albina Kąckiego z pań-

stwowego gimnazjum w Chrzanowie w tym samym charakterze do państwowego gimnazjum w Chełmnie z dniem 1 września 1923 r.

2. Ministerstwo Wyzn. Rel. i Oświecenia postanowieniem z dnia 25 lipca 1923 r. nr. 6001 II zamianowało p. Augustyna Rosentretera nauczycielem tymczasowym państwowego gimnazjum klasycznego w Chełmnie z dn. 1 września 1923 r.

Urlopy.

1. Kurat. Okr. Szk. Pomor. w Toruniu rozp. z dnia 17 grudnia 1923 r. L. 15894 IV 23 udzieliło p. Siudzie urlopu do świąt Bożego Narodzenia dla poratowania zdrowia.

2. Kurat. Okr. Szkol. Pomor. w Toruniu rozp. z dnia 20 III 1924 udzieliło p. Goleni Walentemu 4 tygodniowego urlopu celem poratowania zdrowia.

Skład grona nauczycielskiego w ciągu roku 1924-25.

1. *Jan Szymt* dyrektor, uczył języka łacińskiego w kl. VIII 5 g. tyg. oraz języka greckiego w kl. VIII 6 g. tyg. razem 11 godzin.

2. *Dziedzic Jan Tomasz*, profesor, gospodarz kl. VIII, zawiadowca gabinetu geograficznego, uczył historii w kl. VIII 4 g., w kl. VII i VI po 3 g. tygodn.; w czasie od dnia 1 września 1924 do 30 kwietnia 1925; geografji w kl. I—VI po 2 g. tyg. z kl. VII 1 g. razem 23 g. tyg. Z dniem 1 maja objął stanowisko dyrektora z państwowym gimnazjum im. M. Kopernika w Włodzimierzu.

3. *Golenia Walenty*, profesor, uczył jęz. łacińskiego w kl. III 6 g. VI 5 g. języka greckiego w kl. VI 6 g. tyg., gosp. kl. VI; razem uczył 19 g. tyg. w czym w kl. II historii 2 g. Z przerwą z powodu choroby od 1 IX do 3 XI 1924 r.

4. *Kącki Albin*, profesor, gosp. kl. V uczył jęz. łac. w kl. V 5 g. języka greckiego w kl. V 6 g., VII 5 g., historii w kl. III 2 g. razem 18 g. tyg.

5. *Lotz Stanisław*, nauczyciel, uczył matematyki w kl. III 4 g., III 3 g., VIII 3 g. i fizyki w kl. III 3 g., VIII 3 g., chemji w kl. V 3 g. Razem 23 g. tyg., zawiadowca gabinetu fizyki gospodarz kl. III.

6. *Mykita Włodzimierz*, nauczyciel, uczył matematyki w kl. II 3 g., IV 3 g., V 3 g., fizyki w kl. II 2 g., VIII 3 g., logiki w kl. VII 2 g., psychologii w kl. VIII 2 g., Razem 2 g. tyg. Od 1 maja 1925 do 27 maja był gospodarzem kl. VIII, po odejściu prof. Dziedzica; ponadto jako kurator prowadził kółko T. T. Z. (Towarzystwo Tomasza Zana) i gimnazjalny Klub Sportowy.

7. *Pęksa Stanisław*, nauczyciel, uczył jęz. łac. w kl. I 6 g., VII 6 g. języka polsk. w I 5 g., historii w kl. IV 2 g. i był gospodarzem kl. I-ej. Nadto uczył jęz. łac. w kl. III od 1 XI—3 XI 1924 r.

8. *Rosentreter Augustyn*, nauczyciel uczył gimnastyki w klasach I—VIII po 3 g. tyg. razem 24 g. i jęz. niemieckiego. Nadto prowadził popołudniowe gry i zabawy 4 g. tyg. był kuratorem Gimn. Klubu Wioślarskiego, kierowni-

kiem Hufca Szkolnego, opiekunem Drużyny Harcerskiej, oraz zajmował się kółkiem cyklistów.

9. *Siuda Waterjan* nauczyciel, gospodarz kl. II 4 g. III 4 g., kaligrafii w kl. I 2 g., śpiewu w kl. I 2 g., II 2 g., oraz śpiewu chóralnego w kl. III—VIII 2 g. tyg. razem 16 g. tyg., będąc równocześnie zajęтым w tu-tajszym gimnazjum państwowem żeńskim, gdzie uczył śpiewu we wszystkich do tego zobowiązanych kl. 9 g. tyg.

10. *Sławuski Mikołaj*, profesor, gospodarz kl. VII, zawiadowca biblioteki uczniowskiej, uczył jęz. polsk. w kl. VIII 4 g., VI 4 g., V 3 g., IV 3 g., razem 18 g. tygodn. Nadto od 1 IX—3 XI historii w kl. II 2 g. oraz od 22 kwietnia do 27 czerwca 1925 hist. w kl. VII 2 g.

11. *Stynał Marjan* nauczyciel, gospodarz kl. IV zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył języka łac. w kl. II 5 g., IV 5 g. języka greckiego w kl. IV 6 g., historii w kl. V 3 g., tygodn. razem 19 g. nadto w czasie od 1 IX—3 XI uczył łaciny w kl. VI 5 g., i grecki w kl. VI 6 g. tygodn. (za p. Golenię pełniąc równocześnie w tej klasie zastępczo obowiązki wychowawcy w czasie od 22 IV 1925 r. do 27 czerwca 1925 r. uczył historii w klasie VI za p. Dziedzica.

12. *Wyrembelska Helena* nauczycielka, uczyła języka francuskiego w kl. II 4 g. w kl. III—VIII po 3 g. tyg. razem 22 g.

13. *Ks. Żelewski Feliks*, prefekt, moderator Sodalicji Marjańskiej, uczył religji w kl. I 3 g., w kl. II—VIII po 2 g. tyg., razem 17 g. tyg.

14. *Machalski Apolinary* nauczyciel, uczył przyrody od dnia 8 I 1925 r. w kl. I 2 g. II 2 g., III 2 g., IV 2 g., VI 3 g., razem 11 g. tyg. będąc zarazem zawiadowcą gabinetu przyrodniczego i udzielając nauki przyrody w gimnazjum żeńskim, od dnia 22 IV 25 r. uczył nadto geografji w kl. I 2 g., II 2 g., III 1 g., IV 1 g., V 1 g. VI 1 g.

Z gimnazjum żeńskiego dochodzili:

1. *Kalinowski Franciszek* nauczyciel kontraktowy; uczył od 3 X 24 r. do końca grudnia tegoż roku przyrody w klasie I 2 g., II 2 g., III 2 g., IV 2 g., VI 3 g. razem 11 g. tygodn.

2. *Kowalski Alfred* profesor uczył od dnia 22 kwietnia 1925 do końca roku szkolnego historii w klasie VIII 3 g. tyg.

3. *Orłowski Wiktor* nauczyciel, uczył rysunków w kl. I 4 g., II 4 g., III 4 g., IV 2 g. razem 10 godzin tygodniowo.

II. Zmiany w gronie nauczycielskiem w z. szkol. 1924-25.

1. Ministerstwo Wyzn. Relig. i Ośw. Publ. rozporządzeniem z dnia 10 sierpnia 1924 r. L. 7871 II 24 (pisma Kurat. Okr. Szk. Pom. z dn. 28 VIII 24 L. 9879 IV 24) zamianowano p. Stanisława Pękę, nauczyciela prywatnego gimnazjum w Kolbuszowej nauczycielem państw. gimn. Klasycznego w Chełmnie z dniem 1 września 1924 r.

2. Kuratorjum Okr. Szk. Pom. w Toruniu pismem z dnia 27 września 1924 r. L. 11256 24 IV upoważniło Dyрекcję do zatrudnienia w tut. zakładzie p. Franciszka Kalinowskiego, nauczyciela w gimn. żeńskim w Chełmnie.

3. Ministerstwo W. R. i O. P. rozp. z dnia 20 listopada 1924 r. L. 13312 D II (pismo Kuratorjum Okr. Szk. Pom. z dnia 1 XII 24 L. 14489 24 IV) mianowało p. Machalskiego Apolinarego tymczasowym nauczycielem gimn. męsk. w Chełmnie z obowiązkiem udzielania nauki również w gimn. żeńsk. aż do czasu zamianowania dla tamtejszego zakładu nauczyciel. przyrody.

4. Ministerstwo W. R. i O. P. rozp. z dnia 21 lutego 1925 r. L. 1925 D 25 (pismo kuratorjum Okr. Szk. Pom. z dnia 19 III 25 L. 4283 25 II) mianowało p. Jana Tomasza Dziedzica, profesora państwowego gimn. męsk. w Chełmnie, dyrektorem państw. gimn. Mik. Kopernika we Włodzimierzu z ważnością od 1 marca 1925 r.

Urlopy.

1. Kuratorjum Okr. Szk. Pom. rozp. z dnia 4 września 1924 r. L. 10085 24 IV udzieliło p. Goleni Walentemu urlopu do dnia 30 września 1924 dla celów kuracji.

2. Kuratorjum Okr. Szk. Pom. rozp. z dnia 24 września 1924 r. L. 11204 24 IV udzieliło p. Goleni Walentemu przedłużenia urlopu dla celów kuracji aż do 31 października 1924 r.

I. Skład grona nauczycielskiego w ciągu r. szk. 1925-26.

1. *Jan Szmyt*, dyrektor, uczył języka łac. w kl. Ia 6 g. i jęz. greck w kl. V 6 g., razem 12 g. tyg.

2. *Cieśliński Franciszek* nauczyciel, od 1 X 1925, gospodarz kl. VI uczył od 22 IV 1925 r. z przerwą z powodu choroby od 10 XI—2 XII 1925 historii w kl. VIII₁, VII₃, VI₃, V₃, II₂, geografji w kl. III₂, V₂, V₂, i od 16 X 1925 języka polskiego w kl. II₄, razem 25 godzin tygodniowo. Nadto w czasie od 3 I do 28 II 1926 uczył historii w kl. III 3 godz. tygodn. Był zawiadowcą gabinetu historyczno-geograficznego,

3. *Golenia Walenty* profesor, gospodarz kl. VII₅, uczył języka łacińsk. w kl. VIII₅, VI₆, III₅, języka greckiego w kl. VII₅, razem 21 g. tyg. Nadto od 1 IX do 21 IX 1925 uczył historii w kl. V 3 godz. tyg.

4. *Kącki Albin* profesor, do 1 X 1925 gospodarz kl. VI pomocnik Kanc. Dyrekcji od 1 X 1925, uczył języka łacińskiego w kl. VI₅, IV₅, języka greckiego w kl. VIII₆, IV₆, razem 22 g. tygodn. Nadto od 1 IX do 21 IX 1925 uczył historii w kl. VI₃ g. tyg.

5. *Lotz Stanisław*, nauczyciel gospodarz kl. IV zawiadowca gabinetu fizycznego uczył matematyki w kl. Ib₄, II₃, III₃, IV₃, V₃, fizyki w kl. VIII₄, nadto od 16 X 1925 matematyki w kl. VIII₂, VII₂, i fizyki w kl. VII₃, razem 27 godz. tygodn.

6. *Machalski Apolinary* nauczyciel, gospodarz kl. Ib zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył przyrody w kl. Ia₂, Ib₂, II₄, III₄, IV₄, VII₂, geografji

w kl. la₂, lb₂, III₂ razem 24 g. tyg. Nadto od 1 IX do 12 IX 1925 i w czasie choroby p. Cieślińskiego od 10 XI do 2 XII 1925 uczył geografji w klasie I₂, IV₂, V₂ razem 6 g. tyg.

7. *Mykita Włodzimierz* nauczyciel, gospodarz klasy Ia, uczył do 16 X 1925 matematyki w kl. Ia₄, V₃, VII₂, VIII₂, fizyki w kl. VII₃, ogiki w kl. VIII₂, psychologji w kl. VIII₂ razem 18 g. tyg. Nadto od 1 IX do 21 IX 1925 uczył historii w kl. VII 3 godz. tygodn.

8. *Rosentreter Augustyn* nauczyciel od 16 X 1925 gospodarz kl. Ia, kurator Gimn. Klubu wioślarskiego, opiekun drużyny harcerskiej, uczył gimnastyki w kl. Ia₂, Ib₂, II₂, III₂, IV₂, V₂, VI₂, VII₂, VIII₂, kaligrafji w kl. Ia₂, Ib₂, oraz od 16 X 1925 matematyki w kl. Ia₄. Nadto prowadził popołudniowe gry i zabawy (7 g. tyg.) i był z ramienia gimnazjum kierownikiem Hufca Szkelnego (3 godz. tyg.) razem 36 g. tygodniowo.

9. *Siuda Walerjan* nauczyciel, gospodarz kl. II, uczył języka polsk. w kl. Ia₅, Ib₅, oraz w czasie od 1 IX do 16 X 1925 i od 10 XI do 2 XII 1925 w kl. II₁, od 1 IX do 21 IX 1925 historii w kl. II₂, od 16 X 1925 matematyki w kl. V₃. Nadto uczył śpiewu w kl. Ia₂, Ia₂, II₂, III₂, śpiewu chóralnego w kl. IV—VIII 2 godz. tygodn. i śpiewu w gimnazjum żeńskim 7 g. tygodn. razem 23+7 godz. tygodn.

10. *Stawuski Mikołaj* profesor, gospodarz kl. VIII, zawiadowca biblioteki uczniów, uczył języka polskiego w kl. III₄, IV₃, V₃, VI₄, VII₄, VIII₄, oraz od 1 IX do 21 IX 1925 i od 10 XI do 2 XII 1925 historii w k. VIII₄. Nadto uczył języka polskiego w kl. VIII gimnazjum żeńskiego 3 g. tyg. razem 25 g. tygodn.

11. *Styrnał Marjan* nauczyciel gospodarz kl. V zawiadowca biblioteki nauczycielskiej uczył języka łacińskiego w kl. Ib₆, II₅, V₆, języka greckiego w VI₆, historii w kl. IV₄, oraz w czasie od 10 XI do 2 XII 1925 w kl. V₃, razem 27 g. tygodniowo.

12. *Wyrembelska Helena* nauczycielka uczyła języka francuskiego razem 26 godz. tygodniowo w kl. II⁴, III₄, IV₄, VI₄, VII₃, VIII₃.

13. *Ks. Żelewski Feliks* prefekt, moderator Sodalicji Marjańskiej uczniów, uczył (z przerwą z powodu choroby od 3 I do 28 II 1926 r.) religji w kl. Ia₃, Ib₃, II₂, III₂, IV₂, V₂, VI₂, VII₂, VIII₂, historii w klasie III₂ razem 22 g. tygodniowo.

Nadto od 10 XI do 2 XII 1925 uczył historii w II₂, VI₃, VII₃, razem 8 g. tygodniowo.

14. *Orłowski Wiktor* nauczyciel, dochodzący z gimnazjum żeńskiego uczył rysunków i robót ręcznych w kl. Ia₄, Ib₄, III₂, IV₂, + V₂, razem 14 godzin

II. Zmiany w gronie nauczycielskiem w roku szkoln. 1925-26

1. Ministerstwo Wyznań Rel. i Ośw. Publ. rozp. z dnia 19 VII 1925 L. 10144 II 25 (pismo Kuratorjum O. S. Pom., z dn. 31 VIII L, 12861 25 II)

i pismo Kuratorjum O. S. K. z dn. 13 VIII 1925 L. 6636 II) przeniosło p. Stanisława Pękę, nauczyciela tutejszego zakładu, na równorzędne stanowisko do gimnazjum państwowego w Mielcu.

2. Ministerstwo W. R. i O. P. rozp. z dn. 7 X 1925 L. 1434 D II (pismo Kuratorjum O. S. Pom. z dn. 23 X 1925 L. 16198 25 II) mianuje p. Cieślińskiego Franciszka nauczycielem państw. gimnazjum Klas, w Chełmnie od dnia 16 IX 1925 w grupie IXb.

3. Kuratorjum O. S. Pom. rozp. z dn. 9 X 1925 L. 15923 25 II przeniosło p. Mykitę Włodzimierza, nauczyciela tutejszego zakładu na równorzędne stanowisko po państw. gimn. w Wąbrzeźnie.

Urlopy.

Kuratorjum O. S. Pom. rozp. z dn. 30 XII 1925 L. 20172) 25 II udzieliło ks. Żelewskiemu Feliksowi, prefektowi tutejszego zakładu, urlopu na czas od 1 I do 28 II 26 dla celów kuracji.

Skład grona nauczycielskiego w r. sz. 1926-27.

Jan Szymt, dyrektor, uczył od 15 IV 26 do 22 V 26 j. greckiego w kl. VI, 5 godz. i od 15 IV 26 do 3 V 26 jęz. łacińskiego w kl. VI 5 godz. -- razem 10 godzin tygodniowo.

Dr. Czesław Frankiewicz, dyrektor, uczył od 4 VI 26 j. łacińskiego w kl. I 5 godz., historii w kl. VIII 4 godz., logiki w kl. VII 2 godz., psychologii w kl. VIII 2 godz. razem 13 godzin tygodniowo.

Cieśliński Franciszek, nauczyciel, gospodarz kl. VI uczył historii w kl. II 2 godz. w kl. IV 3 godz., w kl. V 3 godz. w kl. VI 4 godz. w kl. VII 3 godz. geografji w kl. V 2 godz. w kl. III 2 godz. jęz. polskiego w kl. III 4 godz. -- razem 23 godziny tygodniowo.

Golenia Walenty, profesor, gospodarz kl. VIII uczył j. łacińskiego w kl. IV 5 godz. j. greckiego w kl. IV 5 godz. w kl. V 5 godzin, w kl. VIII 5 godzin, historii w kl. III 2 godz. -- razem 22 godziny tygodniowo.

Kącki Albin, profesor, do 1 I 27 pomocnik kancelaryjny dyrekcji uczył j. łacińskiego w kl. V. 5 godz. w kl. VII 5 godz. w kl. VIII 5 godz. razem 15 godzin tygodniowo. Ponadto udzielał j. łacińskiego w gimnazjum żeńskim w wymiarze 10 godzin tygodniowo.

Lotz Stanisław, nauczyciel, gospodarz kl. II zawiadowca gabinetu fizykalnego, od 1 V 27 kierownik gimnazjalnego kursu radioamatorów, uczył matematyki w kl. II 3 godz. w kl. III 3 godz. w kl. IV 3 godz. w kl. VI 3 godz. w kl. VII 2 godz. w kl. VIII 2 godz. fizyki w kl. VII 3 godz. w kl. VIII 4 godz. razem 23 godzin tygodniowo.

Machalski Apolinary, nauczyciel, gospodarz kl. III zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył przyrody w kl. I 3 godz. w kl. II 4 godz. w kl. III 4 godz. w kl. IV 3 godz. w kl. VII 2 godz. geografji w kl. I 3 godz. w kl. II 2 godz. w kl. IV 2 godz. razem 22 godzin tygodniowo.

Rosentreter Augustyn, nauczyciel, gospodarz kl. I opiekun Drużyny harcerskiej, kierownik gimn. klubu wioślarskiego, uczył gimn. w kl. I 2 godz. II 2 godz. III 2 godz. IV 2 godz. V 2 godz. VI 2 godz. VII 2 godz. VIII 2 godz. matematyki w kl. I 4 godz. nadto prowadził popołudniowe gry i zabawy 10 godz. tygodniowo i był z ramienia gimnazjum kierownikiem hufca szkolnego: 2 godz. tygodniowo razem 32 godziny tygodniowo.

Siuda Walerjan, nauczyciel, gospodarz kl. V. uczył j. polskiego w kl. I 5 godz. w kl. II 4 godz. matematyki w kl. V 3 godz. śpiewu w kl. I 2 godz. w kl. II 2 godz. w kl. III 2 godz. śpiewu chóralnego w kl. IV-VIII 2 godz. tygodniowo, Kaligrafji w kl. I 2 godz. razem 22 godzin tygodniowo. Nadto udzielał śpiewu w gimnazjum żeńskim w wymiarze 7 godzin tygodniowo.

Stawuski Mikołaj, profesor, gospodarz kl. IV zawiadowca biblioteki uczniów, uczył j. polskiego w kl. IV 4 godz. w kl. V 4 godz. w kl. VI 4 godz. w kl. VII 4 godz. w kl. VIII 4 godz. razem 20 godzin tygodniowo.

Wyrembelska Helena, nauczycielka od 31 V 27 zawiadowczyni biblioteki języków obcych, dla uczniów, uczyła języka francuskiego w kl. II 4 godz. w kl. III 4 godz. w kl. IV 4 godz. w kl. V 4 godz. VI 4 godz. w kl. VII 3 godz. w kl. VIII 3 godz. — razem 26 godzin tygodniowo.

Ks. Żelewski Feliks, prefekt, moderator Sodalitji Marjańskiej uczniów, uczył religji w kl. I 3 godz. w kl. II 2 godz. w kl. III 2 godz. w kl. IV 2 godz. w kl. V 2 godz. w kl. VI 2 godz. w kl. VII 2 godz. w kl. VIII 2 godz. — razem 17 godzin tygodniowo. Nadto uczył religji w szkole powszechnej w wymiarze 6 godzin tygodniowo.

Orłowski Wiktor, nauczyciel dochodzący z gimnazjum żeńskiego, uczył rysunków i robót ręcznych w kl. I 4 godz. kl. II 2 godz. kl. III 2 godz. kl. IV 2 godz. kl. V 2 godz. razem 12 godzin tygodniowo.

Zmiany w gronie nauczycielskiem w r. sz. 1926|27

1. Dotychczasowy dyrektor zakładu Jan Szmyt obejmuje z dniem 30 X 26 obowiązki wizytatora w Kuratorjum Okr. Szkol. Pomorskiego w Toruniu.

2. Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 21 X 26 Nr II 12461|26 przeniosło stałego nauczyciela gimnazjum państwowego w Gnieźnie Dr. Czesława Frankiewicza na równorzędne stanowisko do państw. Gimnazjum w Chełmnie, powierzając mu równocześnie kierownictwo zakładu.

Z dniem 1 V 27 zostaje Dr. Czesław Frankiewicz mianowany definitywnie dyrektorem zakładu.

Urlopy.

Kuratorjum O. S. Pom. rozp. z dn. 33 VII 26 L. dz. 8775|26 udzieliło p. Marjanowi Styrnałowi, nauczycielowi tutejszego Zakładu, płatnego urlopu na czas od 3 IX do 30 IX 26 w celu przygotowania się do egzaminu.

II. Skład grona nauczycielskiego 1927|28.

1. Dr. Czesław Frankiewicz, dyrektor, uczył przez cały rok języka łacińskiego w kl. I₅, historii w kl. VIII₁, psychologii w kl. VIII₂, logiki w VII₂,

razem 13 godzin. Nadto uczył od 1. IX. — 1. XII. historii w kl. V₂, VI₃, VII₃, geografii w kl. VIII₂, razem godzin 23, od 14. VI.—30. V. języka łacińskiego w kl. V₃, historii w kl. V, VI₃, VII₃, razem godzin 27, od 1. VI. j. łacińskiego w kl. III₅, IV₅, V₄, razem 27 godzin.

2. *Cieśliński Franciszek*, tymczasowy nauczyciel, zawiadowca gabinetu geograficznego, od 1. XII. uczył historii w kl. IV₃, V₃, VI₃, VII₃, geografii w kl. V₂, i języka polskiego w kl. II₄ III₄, razem godz. 23 tygodniowo.

3. *Golenia Walenty*, profesor, opiekun kl. VI, uczył do 1. IV. 1928 j. łacińskiego w kl. II₅, V₅, greckiego w kl. V₅ VI₅, razem 20 godz. tygodn.

4. *Kacki Albin*, profesor, opiekun kl. VIII, uczył stałe j. łacińskiego w kl. VI₅ VIII₅, j. greckiego w kl. IV₅, razem 15 godzin tygodniowo, nadto udzielał j. łacińskiego w gimnazjum żeńskim, czasowo uczył od 14. IV.—1. VI. historii w kl. IV₃ i j. greckiego w kl. IV₅, razem godzin 23 tygodniowo, zaś od 1. VI. tylko j. greckiego w kl. VI₃, razem 18 godzin tygodniowo.

5. *Lotz Stanisław*, nauczyciel tymczasowy, opiekun kl. IV, zawiadowca gabinetu fizycznego, uczył od 1. X. matematyki w kl. III₃ IV₃ V₃ VI₃ VII₃ VIII₃, fizyki VII₃ VIII₄, razem godzin 23 tygodniowo. Ponadto uczył w gimnazjum żeńskim.

6. *Machalski Apolinary*, nauczyciel tymczasowy, opiekun kl. III, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, uczył do 15. X. geografii w kl. I₂ II₂ III₂ IV₃ V₂, przyrody w kl. I₃ II₄ III₄ VI₃ VII₂, razem 26 godzin tygodniowo.

7. *Ks. Pruszek Wacław*, prefekt, moderator Sodalicji Marjańskiej, uczył od 1. X. stałe religii w klasie I₃ II₂ III₂ IV₂ V₂ VI₂ VII₂ VIII₂, nadto czasowo do 15. IV. historii w kl. II₂ III₂, razem godz. 21 tygodniowo.

8. *Rosentreter Augustyn*, nauczyciel tymczasowy, opiekun kl. II. do 1. XI. opiekun drużyny harcerskiej, kierownik gimn. klubu wioślarskiego, uczył stałe gimnastyki w kl. I₂ II₂ III₂ IV₂ V₂ VI₂ VII₂ VIII₂, prowadził bufiec szkolny w 2 godz. tyg., a nadto czasowo uczył do 1. X. pisania w kl. I₁, matematyki w kl. II₄, śpiewu w kl. I₁, gier i zabaw w kl. III₁ IV₂, razem godzin 27 tygodniowo, pozatem od 1. X. — 1. XI. j. niemieckiego w kl. II₁, razem godzin 30 (gry VI₁), zaś od 1. XI. tylko j. niem. w kl. II₄, razem godz. 22. Ponadto uczył w gimnazjum żeńskim.

9. *Siuda Walerjan*, nauczyciel tymczasowy, od 15. V. skarbnik, od 1. XI. uczył j. polskiego w kl. I₅, matematyki w kl. I₄ II₃, pisma w kl. I₁, śpiewu w kl. I₂ II₂ III₂, śpiewu chóralnego w kl. II — VIII, razem godzin 23 tygodniowo. Nadto udzielał śpiewu w gimnazjum żeńskim w wymiarze 7 godz. tygodniowo.

10. *Staby Wilhelm*, nauczyciel tymczasowy, opiekun kl. III, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, opiekun drużyny harcerskiej, od 14. V. sekretarz Dyrekcji, od 1. XI. uczył przyrody w kl. I₃ II₄ III₄ IV₃ VI₃ VII₂, geografii w kl. I₂ II₂ III₄ IV₄, razem godz. 24. czasowo uczył od 14. IV. geogr. w kl. V₂, razem 26 godzin tygodniowo.

11. *Stawuski Mikotaj*, profesor, opiekun kl. V, zawiadowca biblioteki

uczniowskiej, uczył j. polskiego w kl. IV₄ V₄ VI₄ VII₄ VIII₄, razem godz. 20 tygodniowo. Nadto czasowo uczył od 1. IX. — 30. X. j. polskiego w kl. I₄ II₃ III₃, razem godzin 30 od 15. IV. — 1. IV. j. polskiego w kl. II₄ III₃, historii w kl. II₂ III₃, razem godz. 32 zaś od 1. — IV. historii w kl. II₂ III₂ j. greckiego w kl. V₅, razem godz. 27 tygodniowo.

12. *Styrnał Marjan*, nauczyciel tymczasowy, opiekun kl. VII, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, do 15. V. pomocnik kancelaryjny Dyrekcji, uczył do 15. V. j. łacińskiego w kl. III₃ IV₅ VIII₅, j. greckiego w kl. VII₅ VIII₅, razem godz. 25, czasowo zaś od 1. IX. — 30. X. matematyki w kl. I₃, razem godz. 28 tygodniowo.

13. *Dr. Wasielewski Franciszek*, lekarz, od 1. X. kontraktowo, uczył higieny w kl. VII₁.

14. *Wyrembelska Helena*, tymczasowa nauczycielka, zawiadowczyni biblioteki języków obcych dla uczniów, uczyła j. francuskiego w kl. II₄ III₄ IV₄ V₄ VI₄ VII₃ VIII₃, razem godzin 26 tygodniowo.

15. *Ks. Żelewski Feliks*, do 30. IX. prefekt, modetator sodalicji Marjańskiej, opiekun kl. I, uczył religii w kl. I₃ II₂ III₂ IV₂ V₂ VI₂ VII₂ VIII₂, historii w kl. II₂ III₂, j. niemieckie w kl. II₄, razem godzin 25 tygodniowo.

16. *Orłowski Wiktor*, nauczyciel tymczasowy, dochodzący z gimnazjum żeńskiego, uczył rysunków i robót ręcznych w kl. I₄ II₂ III₂ IV₂ V₂, razem godzin 11 tygodniowo.

Zmiany w gronie nauczycielskiem.

1. *Ks. Prefekt Żelewski* z dniem 30. IX. 1927 został zwolniony ze stanowiska prefekta gimnazjalnego,

2. *Ks. Pruszek Wacław* został mianowany od dnia 1. X. 1927 r. prefektem zakładu.

3. *P. Machalski Apolinary* z dniem 15. X. 1927. został przeniesiony do Nowego Miasta,

4. *P. Slaby Wilhelm* został z dniem 15. X. 1927. przeniesiony z Nowego Miasta.

5. *P. Walenty Golenia* został z dniem 1. IV. 1928. do Starogardu na kierownika zakładu.

Urlopy.

Z urlopów w czasie roku szkolnego korzystali:

1. *P. Cieśliński Franciszek* 1. IX. 1927. celem przygotowania się do egzaminu, 1. XI. 1927. — 1. XI. 1927, z powodu choroby, od 15. IV. 1928 — 1. VI. 1928, z powodu choroby.

2. *P. Lotz Stanisław* od 1. IX. 1927 — 1. X. 1927 z powodu służby wojskowej.

3. *P. Siuda Wa erjan* od 1. IX. 1927 — 31. X. 1927 celem przygotowania do egzaminu.

4. *P. Styrnał Marjan* od 1. V. 1928 — 30. VI. 1928 z powodu służby wojskowej.

Część II.

Sprawozdanie roczne 1928/29.

Sprawozdanie roczne.

I, Rozkład przedmiotów obowiązujących udzielanych w roku szk. 1928-29 r.

L.p.	Przedmiot	Ilość godzin w klasie								Razem	U w a g i
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
1	Religia	3	2	2	2	2	2	2	2	17	Nadto obo- wiązkow, ćwi- czył chór mie- szany, złożony z uczniów mu- zykalnie uzdolnionych z wszystkich klas 2 godziny tyg. Na gry i zaba- wy przezna- czonych było poza nauką gimnastyki 10 godzin tygo- dniowo.
2	Język polski	5	4	4	4	4	4	4	4	33	
3	„ łaciński	5	5	5	5	5	5	5	5	40	
4	„ grecki	—	—	—	5	5	5	5	5	25	
5	„ francuski	—	4	4	4	4	4	3	3	26	
6	„ niemiecki	—			—	—	—	—	—		
7	Historja	—	2	2	3	3	4	3	4	21	
8	Geografja	2	2	2	2	2	—	—	—	10	
9	Matematyka	4	3	3	3	3	3	2	2	23	
10	Fizyka	3	4	4	—	—	—	3	3	6	
11	Przyroda				—	—	—	3	2	—	
12	Logika	—	—	—	—	—	—	2	—	2	
13	Psychologia	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
14	Pismo	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
15	Rysunki i roboty	4	2	2	2	2	—	—	—	12	
16	Gimnastyka	2	2	2	2	2	2	2	2	16	
17	Śpiew	2	2	2	—	—	—	—	—	6	
18	Higjena	—	—	—	—	—	—	1	—	1	
	Razem . . .	31	33	32	32	32	32	34	32	257	

Skład grona nauczycielskiego.

1. *Dr. Czesław Frankiewicz*, dyrektor, uczył j. łacińskiego w kl. I₅, VII, psychologii VIII₂, historii VIII₄, razem 13 godzin. Nadto, od 1. XI -- 31. XII, uczył języka greckiego w kl. IV₅, a od 3. 6 j. łac. w kl. VII₅ i j. greckiego w kl. IV₅, i kl. VII₅.

2. *Cieśliński Franciszek*, nauczyciel stały, zawiadowca gabinetu historyczno-geograficznego, gospodarz kl. IV, uczył od 1. 9. historii w kl. II₂, III₁, IV₃, V₃, VI₄, VII₃, geografii V₂, razem 19 godzin. Nadto uczył w gimn. żeńskim od 1. 12. przestał uczyć w gimn. żeń. natomiast uczył w zakładzie poza poprzednimi lekcjami jeszcze j. polskiego w kl. III₄, razem 23 godziny.

3. *Kącki Albin*, nauczyciel stały, gosp. kl. VII, uczył od 1. 9. 28. do 31. 10. 28. j. łac. w kl. II₅, VI, VII, IV₅, V₅, VIII₅, razem 30 godz.

4. *Ks. Pruszek Wacław*, naucz. tymcz. wychowawca kl. VI, moderator Sodalicii Marijańskiej. uczył religii w kl. I₃, II₂, III₂, IV₂, V₂, VI₂, VII₂, VIII₂, razem 17 godzin.

5. *Rosentreter Augustyn*, nauczyciel stały, gosp. kl. III, opiekun klubu sportowego, uczył gimnastyki w kl. I₂, II₁, III₂, IV₂, V₂, VI₂, VII₂, VIII₂, j. niem. III₄, prowadził hufiec szkolny 4 g. gry i zabawy 4, pisanie I₁, razem 29 godzin.

6. *Siuda Walerjan*, nauczyciel stały, gosp. kl. II, skarbnik, uczył matematyki kl. II₃, III₃, j. niem. II₄, śpiew I₂, II₂, III₂, chór 2 razem 23 godzin.

7. *Staby Wilhelm*, naucz. stały, gosp. klasy I, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, opiekun drużyny harcerek, sekretarz, uczył przyrody w kl. I₃, II₄, III₄, VII₂, geografii w kl. I₂, II₂, III₂, IV₂, razem 24 godzin.

8. *Mikołaj Sławusi*, naucz. stały, zawiadowca biblioteki uczn. opiekun czyteln. uczył j. polskiego II₄, IV₄, V₄, VI₄, VII₄, VIII₄, nadto uczył do 1. 12. j. polskiego w kl. III₄.

6. *Styrnał Marjan*, nauczyciel stały, wychowawca kl. VIII, zawiadowca biblioteki prof., uczył do 3. 6. j. łacińskiego II₅, IV₅, V₅, VIII₅, języka greckiego VI₅, VII₅, razem 30 godzin. Nadto od 1. 2 29. j. greckiego w kl. IV₅.

10. *Woźniak Bolesław*, naucz. stały wychow. kl. V, do 15. 11. 28. od 15. 11. 28 wychow. kl. VII, zawiadowca gabinetu fizycznego, uczył matematyki I₄, IV₃, V₃, VI₃, VI₂, fizyki w kl. VII₃, VIII₄, razem 24 godzin.

11. *Wyrembelska Helena*, naucz. stała, zawiadow. uczniowskiej biblioteki francuskiej, uczyła j. francuskiego w kl. II₄, III₄, IV₄, V₄, VI₄, VII₄, VIII₃, razem 26 godzin.

12. *Kohnert Aleksander*, naucz. kontrakt. od 15. 11. 29 r. wychow. kl. V, uczył od 9. 11. 28 r. łac. w kl. II, III, i IV, i greki w kl. V.

Nauczyciele dochodzący

13. *Orłowski Wiktor*, doch. z gimn. żeńskiego, uczył robót w kl. I₂, ysunków w kl. I₂, II₂, III₂, VI₂, V₂, razem 12 godzin.

Opieka lekarska

15. Nierzwicki Jan, dochodz. z gimnazjum żeńskiego dentysta szkolny, razem 15 godzin.

14. Dr. Wasielewski Franciszek, kontraktowy lekarz szkolny, dodatkowo uczył higieny w kl. VII, razem godzin zajęcia 16.

Służba zakładu.

Stachowiak Franciszek, porządkowy etatowy.

Wiśniewska Bronisława pomocnica porządkowego.

Zmiany w gronie nauczycielskim i lekarskim w roku szkolnym 1928-29 r.

1. Min. W. R. i O. P. reskryp. z dnia 1. VIII. 28. Nr. II-1. 11361-28 przeniosło p. Lotza Stanisława z dniem 1. IX. 28. w drodze konkursu do państw, gimn w Toruniu.

2. Min. W. R. i O. P. reskryp. z 1. VIII. 28. Nr. II 12157-28 mianowała p. Woźniaka Bolesława tymcz. naucz. gimn. w Chełmnie.

3. Min. W. P. i O. P. reskryp. z 18. VIII. 28. Nr. II-9707-28 przeniosło p. Kąckiego Albina na własną prośbę do państw, gimn. w Królewskiej Hucie (gimnazjum opuścił 1. VI. 28.)

4. Kuratorjum O. S. P. reskryptem z dnia 3. VI. 29. l. dz. 11832-28 zatwierdziło kontrakt na posadę lekarza szkolnego, zawarty między Dyrekcją a p. Dr. Wasielewskim Franciszkiem w dniu 1. VI. 29 r.

5. Min. W. R. i O. P. reskryp. z dnia 2. VI. 28. Nr. II--16470-28 udzieliło p. Kohnertowi Aleksandrowi zezwolenia na nauczanie filologii klasycznej na okres od 1. VI. 28. -- 31. VIII. 29 r.

Urlop.

Z urlopu w czasie roku szkolnego korzystał p. Styrnał Marjan od 3. VI. 29 -- 31. VI. 29 r. z powodu pełnienia służby wojskowej.

IV. Wykaz obowiązkowej lektury szkolnej i domowej.

a) Z języka polskiego

- Kl. IV. Obowiązkowa: Ogniem i Mieczem.
Uzupełniająca: Potop, Pan Wołodyjowski.
Nadobowiązkowa: Stara Baśń.
- Kl. V. Podręcznik: Wojciechowski K. Wypisy polskie t. I.
Obowiązkowa: Pan Tadeusz, Zemsta.
Uzupełniająca: Potop, Pan Wołodyjowski
Nadobowiązkowa: Krzyżacy, Kollokacja, Dziecię starego miasta.
- Kl. VI. Podręcznik: Chrzanowski, Wojciechowski: Wypisy cz. I.
Obowiązkowa: Odprawa posłów greckich, Powrót posła Treny
Uzupełniająca: Fircyk w załotach, Skąpiec, Barbara Radziwiłłówna
Nadobowiązkowa: Listopad, Nad Niemnem.
- Kl. VII. Podręczniki: Manfred Kridl, Literatura polska w. XIX Cz. I., Cz. II., Cz. III. (t. 1)

- Obowiązkowa: Mickiewicz: Oda do młodości, Grażyna, Konrad Wallenrod, Dziady Cz. III; Grupa ukraińska: Marja; Słowacki: Jan Bielecki, Balladyna, Ojciec zadżumionych, Lilla Weneda, Kordjan.
- Uzupełniająca: Mickiewicz, Dziady Cz. I., II., IV., Goszczyński. Król zamczyńska, Słowacki: Anelli, Mazepa Król-Duch.
- Nadobowiązkowa: Mickiewicz jako kolorysta (St. Witkiewicz), Quo vadis, Moja pieśń wieczorna.
- Kl. VIII. Podręcznik: Manfred Kridl: Literatura polska w. XIX. Cz. III. t. 2.
- Obowiązkowa: Krasiński, Asnyk, Konopnicka, Petmajer, Kaspro-wicz, Wyspiański, Norwid, Prus.
- Uzupełniająca: Sienkiewicz.
- Nadobowiązkowa: Żeromski.
- b) z języka łacińskiego
- Kl. V. C. Sallustius Crispus: Bellum Iugurthinum §§ 27—29, 36—39. 43—64, 66—76, 80—113.
M. Publius Cicero: In Catilinam orationes I, IV.
- Kl. VI. Cicero: Laelius de amicitia Tusculanorum disputationum II V.
Vergili: Aeneis ks. I i VI
- Kl. VII. Liwjuż: Dzieje rzymskie (wyjątki z ksiąg I. II. III. i XXI.)
Horacjusz: Pieśni, Satyry i listy w wyborze.
- Kl. VIII. C. Tacitus: Annalium I. 1-30, IV. 1-9, 34-42, XV 10-21, XV. 38-45.
" " Historiarum I. 1-11, V 1-13.
- c) z języka greckiego.
- Kl. V. Ksenofont: Anabasis.
- Kl. VI. Homer: Odysseja: I. 1-101, VI. 1-310, IX. 1-472, X. 74-176. XII. 1-90, XIII. 1-125, XVII. 1-68, XXII. 1-295.
Homer: Iljada: I. 1-464, VII. 1-288, XVI. 1-445, XVIII. 252-377.
- Kl. VII. Platon: Apologia Sokratesa
" Kriton.
- Kl. VIII. Sofokles: Edyp król; Lektura kursoryczna innych autorów.
- d) z języka francuskiego
- Kl. V. Charles Perrault: Contes
- Kl. VI. Voltaire: Histoire de Charles XII.
- Kl. VII. Dumas: Murat
Corneille: Le Cid
- Kl. VIII. Chateaubriand: Atala

V. Zbiory naukowe.

- a) Biblioteka nauczycielska licząca 7517 dzieł w roku bieżącym szkolnym otrzymała: Topografję i Kalenbacha: Mickiewicz

- b) Biblioteka uczniowska licząca 1606 dzieł w roku bieżącym szkolnym otrzymała: Sobieski: Walka o Pomorze, Dziesięciolecie odrodzenia polskiej siły zbrojnej, Jaworski: Wielka rocznica, Truchim: Dziesięciolecie, Strażnica Zachodnia 3 zes., Przewodnik po Poznaniu, Garczyński: O władzę nad błękitami, Wajna: Modela stwo lotnicze, Wojnicz Sianożęcki i Sarnacki: Wojna chemiczna, Co o lotnictwie każdy wie-dzieć powinien, Stoński: Na gniezdnym szlaku, Lindeman: Walka chemiczna w przyrodzie, Andrzejewski: Maska przeciwgazowa, Kiciński: O obronie przeciwgazowej, Marynowski: Obrona przeciwchemiczna, Rudzyński: Dla czego potrzebne jest lotnictwo?, Liga obrony powietrznej, Baliński: Dla czego musimy mieć silne lotnictwo, Troniewski: Pełny śpichlerz, gleba żyzna kiedy skrzydła ma Ojczyzna, Polska w latach wojny światowej.
- c) Gabinet przyrodniczo-chemiczny w roku tym nie otrzymał żadnego nowego przyrządu ani okazu. Posiada 874 obrazów, okazów i przyrządów do zoologii, 219 okazów nasion i owadów, roślin egzotycznych i 535 okazów do mineralogii.
- Ćwiczenia botaniczne, zoologiczne i chemiczne odbywają się w nader trudnych warunkach, gdyż nie ma odpowiednio urządzonej i wyposażonej pracowni. Posiadane okazy z punktu widzenia szkoły pracy nie przedstawiają zbyt wielkiej wartości.
- d) Gabinet fizyczny w roku tym nie otrzymał żadnych nowych przyrządów do ćwiczeń.
- e) Do sali gimnastycznej i dla ćwiczeń sportowych zakupiono w tym roku: 2 koszyki druciane do koszykówki, ławkę szwedzką, 2 drabinki szwedzkie, 10 floretów, siatkę drucianą, 6 piłek palantowych, 4 dętki, 2 piłki duże, tyczkę. Inwentarz sportowy obejmuje 243 pozycje.

VI. Organizacje młodzieży.

Drużyna harcера

II-ga męska drużyna harcера im. gen. Józefa Hallera w Chełmnie, założona w gimnazjum 2. X. 1920 r. przez prof. p. Jana Dziedzica, z roku na rok czyni coraz większe postępy, czego dowodem są liczne imprezy, wycieczki, obozy, udziały w zlotach i t. p.

Dnia 1 lipca 1921 r. drużyna wysłała delegatów na Zlot Z. H. P. we Lwowie; w marcu 1921 r. urządza wraz z I. chełm. obchód ku czci ks. J. Poniatowskiego i gen. J. Hallera (ówczas Przewodniczącego Z. H. P.), w roku 1922-23 r. brała udział w Zlocie okręgu w Elsrodzie, podczas wakacyj wraz z III chełm. organizuje kolonje w Ohórze nad morzem, w sierpniu urządziła wycieczkę krajoznawczą na Wołyń, brała udział w kursie P. W. w Rzucewie. W roku 1923-4 roku urządziła kurs jazdy konnej i władania białą bronią; w 1924 r. brało udział wraz z I.

i III. chełm. w Zlocie Narod. w Warszawie, gdzie cała należała do eskorty konnej p. Prezydenta Rzplitej P., oraz zdobyła 1 miejsce w zawodach lekkoatletycznych w skoku o tyczce (dł Litwiński Bohdan); w 1925 roku wysłała delegatów na kurs druž. w Grabowie, zwiedza Wystawę przemysłowo-rolniczą w Grudziądzu, w lipcu urządziła kolonje letnie w Dąbrowie Chełmińskiej i wysłała delegatów na kurs instr. w Tupadach. Dnia 9. XI. 27 odwiedziła drużynę patron gen. J. Haller; w lipcu 1927 r. urządziła wraz z II. świecką obóz w Redłowie (pod Gdynią) nad morzem.

Dryżyna nasza urządziła w lecie 1928 r. trzeci obóz, a drugi z rzędu w Redłowie nad morzem, pod opieką p. prof. Rosentretera Augustyna i pod kierownictwem drużynowego podharcymistrza Porożyńskiego Benedykta, ucznia klasy VIII. Obóz rozpoczął się 3. VII. 28 r. W czasie trwania obozu zwiedzało go dużo gości. Dnia 8. VII. obóz brał w Gdyni udział w przyjęciu wycieczki Polaków z Ameryki. Następnie odbyli wizytację obozu Harcymistrze Rzeplitej Naczelnik G. K. M., dh Stanisław Sedlaczek d. 10. VII., Komendant Chorągwi Pom. dh Słaby Wilhelm i dh Maresz Tadeusz d. 14. VII. Dzień 22. VII. był dniem szczęśliwym, obóz odwiedził p. Prezydent Rzeczypospolitej Ignacy Mościcki i upamiętnił się w kronice obozu własnoręcznym podpisem. Nadto gośćmi obozu byli przewodniczący Zarządu Oddziału Pom. Z. H. P. p. kurator Szewin i prezes Koła Przyjaciół Harcerstwa w Chełmnie p. dyr. Ślósarczyk z żoną. Obóz zwinęto d. 3. VIII. 1928 r.

Po powrocie z wakacyj letnich zabraliśmy się z ochotą do pracy, a posuwała się ona głównie w kierunku wykształcenia zastępowych pod względem metodycznym i pogłębiania przez harcerzy pracy nad samym sobą. Mimo trudności wewnętrznych (przedewszystkiem młody wiek chłopców), w pracy swej stale posuwaliśmy się naprzód. Była ona przeprowadzana w ten sposób, że nie dawała pola do popisu jednostkom, lecz zmuszała harcerzy do baczności, by osiągnęli możliwie największą sprawność. Wszelki wybujały indywidualizm staraliśmy się skierować w odpowiednim kierunku, wymagając od wszystkich społecznej karność i uczynnej miłości współharcerzy. Praca w drużynie postępowała systemem zastępowym, przyczem ze względów wychowawczych sprawność każdego członka wpływała na ocenę sprawności zastępu.

Drużyna z początkiem roku szkolnego liczyła 31 członków, w czasie roku liczba ta maksymalnie wzrosła do 45, a obecnie obniżyła się do 41. Do drużyny należało ostatnio: 1 profesor, 1 student W. S. H., 3 maturzystów, 4 uczniów kl. VII., 6 — z kl. VI., 5 — z kl. V., 4 — z kl. IV., 7 — z kl. III. i 10 — z kl. II.; w wieku od 12—29 lat. Drużyna podzielona jest na zastępy: Jastrzębi, Lisów, Sępów, Orłów i Żeglarski (2 ostatnie nowo założone). Cztery zastępy przygotowują się do próby na wywiadowcę, a jeden na Młodzika.

Dnia 6. I. 29 r. drużyna brała udział w gwiazdce dla biednych dzieci, urządzanej przez miejscowy Hufiec. Dnia tego 2 druhowi złożyło przyrzeczenie harcerskie. 16. II. i 2. III. 29 r. odbyły się próby na Młodzika, przez

które pomyślnie przeszło 11 członków drużyny. W drużynie mamy: Hm. Rz. — 1, ze stopniem I-szym (ćwików) — 4, ze stopniem II-gim (wywiadowców) — 5, ze stopniem III-cim (młodzików) — 27 i bez stopnia — 4; po przyrzeczeniu jest 28 członków, bez 13; 10 członków ma razem 65 spraw.

Często zbierała się Rada drużyny celem załatwienia spraw administracyjnych, aktualnych i t.p. Co dwa tygodnie odbywały się zbiórki drużyny i co tydzień zbiórki zastępów.

Ogółem odbyło się 26 zebrań Rady drużyny, 20 zbiórek drużyny (w tem wycieczki) i 132 zbiórek zastępów. Rozkazów drużyny wyszło 21. Drużynowy i przyboczny uczestniczyli w odprawach drużynowych i przybocznych naszego Hufca.

Przy drużynie istnieje warsztat introligatorski, który dość dobrze prosperuje. Drużyna posiada szalupę morską, oddaną do użytku zastępu Żeglarskiego przez Zarząd Oddziału Pom, Z. H. P., własną bibliotekę, liczącą 278 książek, 4 namioty i wiele innego wyekipowania polowego. Drużyna ma pomieszczenie w budynku szkolnym w jednej z izb, przeznaczonej na ten cel wyłącznie dla harcerzy przez p. Dyrektora.

Drużyną kieruje drużynowy Porożyński Benedykt do 21. I. 29 r, a odtąd Hejka Jan, ucz. kl. VII z Radą drużyny, w skład której wchodzi: opiekun p. prof. Słaby Wilhelm, przyboczny i do 3. VI. 29 r. Zakrzewski Jan Matusiński Stanisław, sekretarz Matusiński Stanisław, gospodarz i bibliotekarz Kaszubowski Paweł, skarbnik Ślósarczyk Zbigniew, zastępowi: Matusiński Stanisław, Głowacki Stefan, Wilamowski Aleksander do 20. I. 29 r., a po nim Jaszczyk Kleemens, Hejka Jan, i Benedeit Otton do 25. V. 29 r., później Kaszubowski Paweł, oraz zastępcy zastępowych: Burczyk Feliks, Zander Franciszek i Matusiński Antoni.

Zmiany w funkcjach były spowodowane tem, że harcerze-maturzyści, ze smutkiem przez nas pożegnani, opuszczają tego roku drużynę i tem że jeden funkcyjny został zwolniony z drużyny.

W związku z II. Zlotem Narodowym Harcerzy w Poznaniu (od 12—23. VII. br.) odbyły się w Toruniu dn. 16 VI. 1929 r. eliminacyjne zawody lekko atletyczne, gier i zabaw, oraz pływackie o mistrzostwo Chorągwi Pom. Drużyna nasza wysłała 11-stu zawodników, w tem drużynę koszykówki i palanta. Zdobyli oni mistrzostwo trójboju dla młodszych (dlh. Hennig Alojzy) i w skoku w da (dlh. Kaszubowski Paweł), oraz trzecie miejsce w rzucie dyskiem i oszczepem i czwarte miejsce w skoku w wyż i biegu na 100 m. Nasz zespół koszykówki pokonał inne, a między niemi Toruń (VI. D. H.) w stosunku 34:6. Tak samo zdobyliśmy pierwsze miejsce w palancie przez waikower.

W ogólnej punktacji drużyn II-ga chełm. zajęła drugie miejsce (71 punkt.) po VI-tej D. H. toruńskiej.

Za piękne zwycięstwa drużyna otrzymała szereg żetonów i dyplomów

Sodalicja Marjańska.

Sodalicja Marjańska, której moderatorem jest ks. prof. Pruszek Wacław istnieje przy tutejszem gimnazjum od 6 lat i liczy 90 członków, a mianowicie : 78 sodalisów, 4 kandydatów i 8 aspirantów.

Zebrań odbyło się 6 z następującymi referatami :

- 1, Sprawozdanie ze zjazdu sodalicyjnego w Lublinie,
2. Co to jest śmierć,
3. Nasze hasło i nasz Patron,
4. Cześć Świętych (św. Teresa od Dzieciątka Jezus),
5. Papiestwo,
6. Ateizm.

Co miesiąc przystępowali sodalisi do spowiedzi i Komunii św. Poza tem działalność Sodalicji rozwijała się w 3 kółkach : apologetycznym, misyjnym, eucharystycznym i w sekcji kandydatów.

Sekcja apologetyczna odbyła 6 zebrań z następującymi referatami :

1. Socjalizm Chrystusa, 2. św. Tomasz z Akwinu wzorem dla uczącej się młodzieży, 3. wiara i rozum, 4. religja a życie, 5. religja a nauki przyrodnicze, 6. czas pojawienia się ludzkości na globie ziemskim.

Sekcja misyjna odbyła 6 zebrań z następującymi referatami :

1. Idea misyjna, 2. Racja bytu idei misyjnej, 3. Jakie możemy i powinniśmy odnieść korzyści ze współpracy misyjnej, 4. Misje polskie w czasie wieków I. część, 5. Misje polskie w czasie wieków II. część, 6. Paganie i protestanci.

Sekcja eucharystyczna odbyła 3 zebrania z następującymi referatami :

1. Eucharystja w życiu ucznia gimnazjalnego, 2. korzyści ze mszy św., 3. Eucharystja posiewem męczenników.

W dniu 8 grudnia odbyła się uroczysta akademja sodalicyjna w auli gimnazjum. Na program złożyły się : Referat o św. Stanisławie Kostce, scena z III, części „Dziadów“, popisy chóru sodalicyjnego i orkiestry sodalicyjnej. Wykonano m. i. utwory klasyczne jak „Ave verum“ Mozarta, „Ave Maria“ Gounoda, i uwerturę Bellinego.

Delegacja Sodalicji brała z sztandarem udział w procesji Bożego Ciała i w pogrzebie śp. ks. radcy Dąbrowskiego, który był gorliwym spowiednikiem Sodalicji.

Sodalicja posiada bibliotekę, którą się co rok zakupem nowych książek wzbogaca, i abonuje 12 czasopism treści religijnej i społecznej.

Hasłem Sodalicji na rok 1928,29 było : Bądź obowiązkowym.

Klub sportowy.

Gimnazjalny Klub sportowy powstał w listopadzie 1921 r. Do 1924 r. nie wykazał specjalnej poza piłką nożną — żywotności. Praca więc była jednostronna, która polegała na rozgrywce kilku meczów między Klubem „cheł-

mińskim“ i wojskowemi klubami. Rozwój bardziej wszechstronny następuje dopiero w 1925 r. Klub tworzy sekcję lekko-atletyczną w 1926 r. Gimnazjalny Klub Sportowy zwycięża w piłce nożnej miejscowy Korpus Kadetów 6:0 i 3:0, miejscową „Unję“ 2:0 i 1:0, G. K. S. Świecie 3:3 i 3:0 i inne drużyny pozamiejscowe. Sekcja lekkoatletyczna odniosła także kilka zwycięstw i to: na międzyszkolnych zawodach w Inowrocławiu 1925 r., na zawodach Przystosowania wojskowego w Toruniu, na zawodach międzyszkolnych w Świeciu i Grudziądzu. Ponieważ zainteresowanie się sportem wśród młodzieży rokrocznie się zwiększa, a napływ do Klubu sportowego także się potęguje, wobec tego utworzono nowe sekcje, zimą 1928 r. hokejową, ping-pongową, gier sportowych koszykówki, siatkówki i tenisową. Poza tem dołączono do Klubu dawny samodzielny Klub wioślarski, jako sekcję wioślarską. Sekcja ta istnieje od 1908 r. posiada własny ształas i przejęty po Niemcach tabor wioślarski w postaci 3 łódek starego typu. W 1925 r. zakupiono ze składek obywatelstwa miasta i powiatu chełmińskiego nową łódź. Sekcja ta bardzo pomyślnie się rozwija dzięki wielkiemu zainteresowaniu się młodzieży tym sportem. Ilość czynnych członków waha się między 40—50. Opiekunem klubu jest p. Rosentreter Augustyn.

Hufiec szkolny.

Polska, ze względu na swe położenie między dwoma wrogami, bez naturalnych granic, musi dbać o to, żeby być na wszelki wypadek przygotowana do obrony. Wiemy z czasów wojny światowej, a szczególnie z czasów wojny bolszewickiej, jaką rolę odgrywała młodzież. Żeby młodzież polską wprowadzić w pracę i życie żołnierza, utworzono przy gimnazjach hufce szkolne przystosowania wojskowego. Przy gimnazjum chełmińskim powstał Hufiec w 1924 r. Kierownikiem został mianowany p. prof. Rosentreter, któremu do pomocy wyznaczono przez tutejszy pułk piechoty dwóch instruktorów, 1 oficera i 1 podoficera. Do hufca należą uczniowie, którzy ukończyli 16 rok życia. Program pracy obejmuje wyszkolenie bojowe, strzeleckie, terenoznawstwo, naukę o broni i służbie etc. czyli program przeszkolenia żołnierza piechoty. Celem uzupełnienia wiadomości nabytych w Hufcu, wyjeżdżają uczniowie rok rocznie do obozów P.W. nad morze albo w góry. Wielkie zasługi około przeszkolenia członków Hufca, mają obecny Komendant Hufca Kpt. Piotrowski i st. sierż. Czerwiński, którzy już trzy lata prowadzą ćwiczenia w Hufcu.

Koło Przyrodników (Ochrony Przyrody).

Założone 12. III. 28 z inicjatywy p. prof. Słabego W. Koło w roku tym objęło większą część uczniów. Podzielone na kółka klasowe wykazało najintensywniejszą pracę w klasie IV-ej i III-ej. Z pośród ciekawszych refe-

ratów wymienić można: Ochrona ptaków, Przygotowanie się do środowiska, Stepy polskie, Z życia ptaków i inne. Koło liczy 127 członków. Zebrania klasowe odbywają się raz na miesiąc. Raz odbyło wycieczkę do rezerwału w Starogrodzie (miłek wiosenny) z pp. Słabym i Machnicką.

Czytelnia gimnazjalna imienia Tomasza Zana.

Czytelnię założył p. dyr. dr. Czesław Frankiewicz 6 maja 1928 i powierzył opiekę nad nią p. prof. Sławuskiemu, który wydzielił dla czytelnia 250 dzieł odpowiednich z biblioteki uczniowskiej. Czytelnia jest czynna w każdy czwartek i niedzielę po południu. Oprócz wspomnianych książek czytelnia posiada następujące czasopisma: 1) Tygodnik ilustrowany, 2) Tęczę, 3) Stadjon, 4) Sport wodny, 5) Naokoło świata, 6) Roczniki gdańskie, 7) Akademik pomorski. Wstęp do czytelnia mają wszyscy uczniowie klas od V. do VIII. W czytelni wygłoszono następujące referaty uczniowskie: 1) Rok 1848 w Poznańskim, 2) Żywot i twórczość Byrona, 3) Pierwiastek byronizmu w literaturze polskiej, 4) Początki i rozwój naszej powieści. Kuratorem czytelnia od chwili jej otwarcia 6. V. 1928 i przez rok szkolny 1928/1929 jest p. prof. M. Sławuski. Ruch w czytelni jest dość żywy zwłaszcza porą zimową. Frekwencja naogół się wzmacnia.

VII. Opieka lekarska.

Lekarz szkolny: Dr. Wasielewski Franciszek.

Pomoc dentystyczna: lekarz dentysta Nierzwicki Jan.

Zakład znajduje się w budynku specjalnie na ten cel zbudowanym.

W roku sprawozdawczym wprowadzono nast. ulepszenia:

- a) usunięcie starego ustępu na dziedzińcu (system dołowy i urządzenie specjalnych ustępów dla poszczególnych klas w suterynach, oświetlanych elektrycznie, skanalizowanych, z umywalką.
- b) odnowienie sali konferencyjnej.
- c) odnowienie holu i korytarzy.
- d) założenie ogródka. W projekcie podczas wakacyj budowa placu tenisowego.
- e) ulepszenie wewnętrzne w sali gimnastycznej dostosowane do najnowszych wymagań wychowania fizycznego, urządzenie tamże łazienek i natrysków,

Ważniejsze choroby: 1 zakaźna (dur brzuszny), 1 ropowica, 2 grypy, 1 zapalenie płuc, 1 kontuzja, 1 złamanie kości, 1 zapalenie ślepej kiszki, 1 uczeń zmarł (utonięcie wskutek nieszczęśliwego wypadku przy wiosłowaniu).

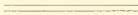
Do lekarzy prywatnych wzgl. specjalistów skierowano uczniów: 1 z cierpieniem chirurgicznym, 9 z chorobami narządów wewn., 1 z chorobą skórą, 1 z chorobą uszu.

- b) W porze zimowej wydawano dziennie gorące mleko.
- c) Liczba pogadań higienicznych 7.
- d) „ wizyt domowych 26.
- e) „ badań indywidualnych: uczniów przy końcu roku 230, każdy badany 2 razy.
- f) Udział lekarza w posiedzeniach opieki szkolnej 4 razy.

Dane odnoszące się do wzrostu obracają się w granicach prawidłowych również przyrost na wzroście i wadze. Klasa 7 nie wykazuje w ca 50 proc. przyrostu na wadze, klasa 8 w przeważnej części nie wykazuje przyrostu na wzroście i na wadze, częściowo nawet ubytek wagi.

Z dawniejszych cierpień stwierdzono jeszcze istniejące powiększenia gruczołów (28) oraz kilka wypadków z śladami krzywicy.

Choroby wzgl. niedomagania: wad sercowych 28 (12 proc.), nieżyt płuc wzgl. szczytów 26 (12 proc.), niedokrwistość 31 (14 proc.), wady wymowy 2, wady wzroku 23, wady słuchu 3.

VIII. Inwestycje budynku.

W roku tym naprawiono dach, wprawiono powybijane szyby w kościele, naprawiono ogrodzenie budynku, wstawiono dwie furtki, wprawiono 3 wentylatory w kuchniach, ustępy z podwórza przeniesiono do piwnic w budynku oraz odnowiono korytarze i salę konferencyjną.

IX. Statystyka szkolna.

L. p.		K l a s y								Razem
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1	Z końcem roku szk. 1927/28 było	34	39	30	26	21	20	31	25	226
2	Na początku r. szk. 1928/29 „	34	35	32	26	22	21	28	25	223
3	W ciągu roku przybyło	3	3	—	1	1	2	—	2	13
4	W ciągu roku ubyło	1	3	1	2	2	2	1	1	12
5	Otrzymało promocję do klasy następ.	29	28	26	19	18	16	19	22*	
6	Nie otrzymało promocji	10	7	5	6	5	4	8	4 ¹⁾	
7	Nieklasyfikowano						1			
8	Na końcu roku szk. 28/29 było	36	35	31	25	23	21	27	26	224

* Jeden przy egzaminie dojrzałości został reprobowany na rok.

¹⁾ Niedopuszczenie do egzaminu dojrzałości.

X. Wyznania, narodowość, miejsce urodzenia

L. p.	Wyznanie		Narodowość		Przynależność państwowa		M i e j s c e				
	katol.	ewangel.	polska	niemiecka	polska	inna	Chelmno	powiat chelmiński	wojew. pomorskie	wojew. poznańskie	wojew. krakowskie
I.	35	1	36	—	36	—	11	3	4	2	1
II.	35	—	35	—	35	—	13	2	—	8	5
III.	31	—	31	—	31	—	8	3	6	4	—
IV.	24	1	25	—	25	—	7	4	3	1	—
V.	21	2	21	2	23	—	5	5	5	3	—
VI.	20	1	21	—	21	—	8	—	6	1	—
VII.	27	—	27	—	27	—	4	3	9	3	—
VIII.	26	—	26	—	26	—	7	1	13	2	1
R a z e m	219	5	222	2	224	—	63	21	46	24	7

uczniów według stanu z końca roku szkoln. 28/29.

u r o d z e n i a

wojew. lwowskie	wojew. stanisław.	wojew. warszawsk.	wojew. łódzkie	wojew. kieleckie	wojew. białostockie	wojew. lubelskie	Litwa	Gdańsk	Niemcy	Francja	U. S. Ameryka	Rosja	Czechost.	Rumunja
4	1	—	1	2	1	—	1	—	2	1	2	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	1	1	—	—
2	—	1	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	1	—
—	—	2	—	1	—	—	—	—	3	1	1	1	—	1
1	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—
—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	1	—	—	—
3	—	1	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
10	1	4	2	3	2	2	1	1	26	2	5	2	1	1

XI. Spis maturzystów.

LP.	Nazwisko i imię	Data urodz.	Miejsce urodzenia	Wy-znanie	Data egzaminu dojrzałości
1	Chudziński Edward Waclaw	14 XI 07	Kaczek	rz. k.	23 V 29
2	Dama Feliks	21 XI 08	W. Komorsk	"	23 V 29
3	Flera Aleksander	24 II 08	Łomża	"	23 V 29
4	Gliniecki Leon	8 IV 09	Chełmno	"	"
5	Grajewski Józef	8 III 08	"	"	"
6	Kończewski Marjan Mikołaj	6 XII 08	Osnowo	"	"
7	Koschany Jerzy Paweł	4 III 10	Chełmno	"	"
8	Kwiatkowski Alfons Jan	25 V 11	Bierzgłowo	"	"
9	Landowski Władysław	19 IV 08	Śliwice	"	"
10	Litwiński Olgierd Wiesław Janusz	2 I 11	Ujście	"	"
11	Mierzwa Edward Jan	4 X 10	Chełmno	"	"
12	Porożyński Benedykt Jan	12 III 09	Toruń	"	23 V 29
13	Prełowski Stefan	3 IX 10	Chełmno	"	"
14	Pronobis Stanisław	8 V 10	Bysławek	"	"
15	Spichalski Alojzy	5 III 09	Śliwiczki	"	"
16	Strehlau Alojzy Franciszek	19 III 10	Chełmno	"	"
17	Szarkowski Józef Antoni	12 XII 08	Nowe Glinki	"	"
18	Śróbka Ludwik	1 X 09	Chełmno	"	"
19	Wilamowski Aleksander	23 VI 11	Lubawa	"	"
20	Wilczewski Bruno	12 IX 10	Gelsenkirchen	"	"
21	Zakrzewski Jan	18 I 10	Raczek	"	"

XII. Tematy zadań maturyecznych.

- a) z języka polskiego:
1. Pierwiastek patriotyczny jako motyw naczelny polskiej poezji emigracyjnej.
  2. Andrzej Kmicic i Jacek Soplica.
  3. O ile człowieka można nazwać panem przyrody.
- b) z historii:
1. Walka o ustrój parlamentarny w Europie.
  2. Geneza i znaczenie unji Polski z Litwą.
  3. Prawa i obowiązki obywateli w Polsce.
- c) z języka łacińskiego:
- Cicero, Tusc. disp. V. 61—63 do słów: Utinam ego, inquit tertius vobis amicus ascriberer (J. Szczepański, Cicero Wybór z pism filozoficznych).
- d) z języka greckiego:
- Ksenofont Hellenika II. cap. 25—11 od słów: Lysandras d'ek ten Hellesponton“... do słów:.... „kaj epi toutojs synthekas poiejsthaj“ (Bednarski: Wybór z dzieł ksenofenta).
- e) z matematyki:
1. Suma przekątnych równoległoboku $a = 11,7$ dcm, ich różnica $b = 0,5$ dcm, kąt między nimi $\alpha = 52,701^\circ$.
Obliczyć pole równoległoboku.
  2. Przy jakich wartościach k , nierówność $X^2 + (k-1)X + k > 0$ jest możliwa przy wszelkich wartościach X .
- f) z fizyki:
- Szklanka o pojemności 0,3 litra waży 160 g. Do szklanki wsypujemy 0,5 kg. piasku i dolewamy do pełna wody. Ile ważyć będzie szklanka z piaskiem i wodą? Gęstość piasku 2,5 g/cm³.

XIII. Kronika zakładu.

Rok szkolny 1928/29 rozpoczęto uroczystem nabożeństwem, odprawionem przez ks. pref. Pruszkę Wacława, dnia 3 września 1928.

Celem zwiedzenia Wystawy Ogrodniczo-Przemysłowej uczniowie pod kierownictwem grona udali się 10. IX. do Torunia.

17. i 18. IX, młodzież wzięła udział w występach znanej recytatorki p. Kazimiery Rychterówny.

19. IX. była młodzież zakładu na wykładzie i filmie propagującym lotnictwo.

19. X. P. Dr. Wasielewski wygłosił wykład o gruźlicy, zaś 13. X. uczniowie byli na filmie francuskim na ten sam temat.

24. X. z okazji dnia oszczędności wygłosił wykład dla uczniów prof. Woźniak.

31. X. żegnała młodzież odchodzącego p. prof. Kąckiego Albina.

10. XI. obchodził zakład bardzo uroczyście 10 rocznicę odzyskania niepodległości. Podniosłe przemówienie podczas akademii wygłosił p. prof. Sławuski.

26. I. odbyła się w sali gimnastycznej doroczna zabawa uczniów klas wyższych (V-VIII) pod kierownictwem p. prof. Woźniaka, zaś w auli dla klas niższych pod kierownictwem p. prof. Słabego.

31. I. zakończono pierwsze półrocze rozdaniem świadectw.

Od 7—9 marca odbywały się rekolekcje wielkanocne.

17. III. wygłosił wykład o Wilnie, ilustrowany przezroczami p. Sławoj.

19. III. z okazji imienin I. Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego gimnazjum urządziło uroczystą akademię, na której przemawiał p. prof. Sławuski.

25. III. Uczniowie VIII. kl. z p. prof. Styrnałem byli na dworcu kolejowym celem powitania ks. biskupa Galla.

26. III. wizytacja w murach swych gościł ks. biskupa Galla.

3. V. zakład wziął udział w święcie narodowym.

Od 6—10 V. odbywał się pisemny egzamin dojrzałości.

19. V. utonął uczeń klasy V-ej Edmund Żukowski,

Od 23. V. do 24. V. odbywał się ustny egzamin dojrzałości. W dniach tych odbywały się też wycieczki klasowe.

31. V. odbył się pogrzeb Żukowskiego, w którym zakład brał udział.

15. VI. odbyło się doroczne święto sportowe, na które przyjechało gremjalnie gimnazjum z Chełmży i Świecia, oraz 15 zawodników z Grudziądza.

20. VI. Została odsłonięta w westybulu zakładu tablica ku czci dyr. Łożyńskiego, wykonana przez art. p. Pajzderską z Poznania. Uroczystość zaszczycili ks. ks. Biskupi: Dr. Okoniewski i Dominik, p. Wojewoda Lamot, p. kurator Szwemin, p. Dow. O K VIII. gen. Paślawski i inni.

24. VI. zakończono rok szkolny uroczystym nabożeństwem i rozdaniem świadectw.

Od 25—28 VI. odbywały się egzaminy wstępne do wszystkich klas. (Do klasy I-ej systemem lekcyjnym).

W roku sprawozdawczym zakład wizytowali p. Szadowski, naczelnik Wydziału rachuby K. O. S. Pom., p. St. Swiderski, Naczelnik Wydziału Szkół Średnich K. O. S. Pom. i p. Gafekki Włodzimierz, wizytator ministerjalny

T. T. Z. Sprawozdanie Gimnazjalnego Kółka Literacko-Naukowego imienia Tomasza Zana.

Gimnazjum chełmińskie było w połowie XIX wieku z pewnością największym i najbardziej polskim gimnazjum na Pomorzu. Wprawdzie językiem wykładowym był język niemiecki, lecz były jeszcze lekcje języka pol-

skiego. Kiedy natomiast zaczęto usuwać język polski i nasyłać profesorów niemieckich, młodzież polska zrozumiała, że Prusacy godzą na uczucia narodowe Polaków. Zaczęła więc szukać drogi ratunku i znalazła ją, bo przykład już miała z młodzieży wileńskiej. Założono więc tajną organizację pod nazwą Towarzystwo Tomasza Zana, której zadaniem było uczyć się języka polskiego, literatury i historii polskiej. Niestety chcieli, że Prusacy organizację tę wykryli. Znany jest proces toruński (1901). Na mocy wyroku toruńskiego, członkowie T. T. Z.-tu ukarani zostali więzieniem lub grzywną. Wszyscy członkowie wydaleny zostali z gimnazjum za to tylko, że kochali swój język ojczysty i nie chcieli zaprzecić się swej prawnej ojczyzny. Młodzież jednak nie upadła i wkrótce po procesie toruńskim zabrała się do nowej pracy, aż nadszedł dzień jasny, słoneczny, dzień odzyskania niepodległości.

Lecz praca teraz nie ustała. Przeciwnie, w 1920 roku założono jawną organizację pod nazwą Gimnazjalnego Kółka Literacko-Naukowego imienia Tomasza Zana, którego kuratorem został p. prof. Stolarzewicz, Kuratorami towarzystwa byli kolejno pp. prof.: Sławuski, Mykiła i po raz wtóry p. prof. Sławuski.

Prezesami natomiast byli koledzy: Fabian, Szwarz, Romanowski, Cichocki, Zapolski, Downar, Wąsowski, Bruski, Banduński i Szarkowski. Obecnie prezesem Kółka Lit.-Naukowego jest kol. Kortas.

Zebrania G. K. L. N. odbywały się początkowo raz w tygodniu, później rzadziej. Przez dziewięć lat istnienia Kółka, wygłoszono na zebraniach 97 referatów.

Nazewnątrz wystąpiono po raz pierwszy w roku 1923, wystawiając na scenie prolog i pierwsze cztery sceny III. części „Dziadów“. W następnym latach wystawiono „Kordjana“, II. część „Dziadów“, i wesołą komedię Fredry „Nikt mnie nie zna“.

Od roku 1928 zarząd G. K. L. N. kieruje czytelną gimnazjalną, założoną staraniem dyrekcji naszego zakładu.

XIV. Spis uczniów.

* data wystąpienia

n — nie otrzymał promocji,

KLASA I.

Adam Jerzy Brunon
 Albertin Grzegorz Zygmunt 9. III. 29. *
 Bajek Stefan
 Baumgart Klemens Edmund
 Bojar Stanisław Jan
 Deka Antoni n
 Demand Antoni Alojzy
 Flizikowski Antoni Alojzy
 Frąckowski Konrad
 Gabriel Henryk Jan
 Grus Alfons Franciszek
 Hundt Zbigniew Bolesław
 Jacheć Franciszek n
 Jurezyk Edward n
 Kalinowski Mikołaj Feliks
 Kalka Henryk Czesław
 Kamiński Leon
 Korsak Karol
 Kostecki Karol n

Kreft Feliks n
 Łakomy Stanisław Ludwik
 Machała Wacław
 Pofelski Tadeusz Marjan
 Prześlakowski Tadeusz Jerzy
 Racięski Maciej Janusz
 Recki Witold Florjan n
 Schmelzer Paweł August n
 Schultis Leszek Ryszard Stanisł.
 Stroński Tadeusz Władysław
 Wenda Mieczysław Julian
 Wieczorkowski Jan Maksymilian
 Wojcieszko Grzegorz n
 Wroniecki Alfons
 Grądział Kazimierz n
 Czech Jan
 Drozdowski Franciszek Ferdynand n

KLASA II.

Balicki Konrad 8. IV. 1929*
 Behrendt Roman
 Block Edward
 Burghardt Jan Piotr
 Filarski Roman Józef
 Gidaszewski Jan Kazimierz
 Gidaszewski Tadeusz Antoni
 Gołębiowski Helmut Franciszek Jacek
 Gruss Bronisław Ludwik

Nawrot Jan
 Rediger Joachim Jan Franciszek
 Reiski Konrad Józef
 Rohn Stanisław Stefan Szczepan n
 Roman Henryk
 Rywolt Julian Kazimierz Tadeusz n
 Schmitt Edmund Leon Fryderyk
 Schneigert Lesław Kazimierz Bronisł. n
 Sobczak Marcin

Jagodziński Engelbert Wiktor
Jordan Paweł n
Jurczyk Mieczysław 3 II. 1929.*
Kaliszewski Zygmunt Jan
Kawecki Antoni Paweł n
Klich Emil
Krause Konrad 24. X. 1928*
Kwiatkowski Tadeusz Zdzisław
Maczkowski Bernard Leon
Nawacki Ludwik Marjan

Spandowski Antoni Jan
Steffen Ewald Antoni n
Świniarski Jan Franciszek
Wawrzyniak Witold
Wendorff Stefan n
Żukowski Ludwik Antoni
Życzeńko Jan
Czech Józef Franciszek
Zieliński Bronisław
Stefański Józef

KLASA III.

Baumgart Franciszek
Baumgart Konrad
Bukowski Witold
Chmurzyński Józef
Filarski Edward n
Galiński Hubert n
Henig Alojzy
Januszewski Roman n
Kalinowski Kazimierz
Kamiński Edward
Kasztelan Mieczysław
Kobierzyński Władysław
Kowalski Stanisław
Krzyżaniak Włodzimierz
Kwiatkowski Józef
Lange Alfred n

Leszczyński Aleksander
Młodzik Stefan
Ośmiałowski Leon
Padee Waclaw
Pronobis Władysław
Sarnecki Ludwik
Schmelzer Ludwik
Schultis Jerzy
Sentkowski Edwin
Stella Józef 31. I. 29*
Szczerba Tadeusz
Szymański Maksymilian n
Weiss Otton
Wiese Paweł
Woźniewski Aleksander
Zastępowski Bronisław

KLASA IV

Cierniak Wiktor
Dobrzański Henryk 31 I. 1929*
Gęsicki Medard Alojzy n
Głowacki Paweł n
Grajewski Antoni
Grajewski Stefan Leon
Klein Teodor Wojciech n
Korsak Jan Eugenjusz
Kowalski Aleksander Hugo
Kreit Franciszek n
Lubański Zenon Józef
Nierzwicki Mieczysław
Paczkowski Leon
Pronobis Franciszek

Przewoski Alfred Stefan
Pszeniczny Edward n
Rohn Wiesław Stanisław
Sobierajski Jerzy
Stefański Jan Kazimierz
Suchocki Zbigniew Ryszard 31 I. 1929*
Świtlik Witold
Trzoska Józef
Wenda Czesław
Wiliński Zygmunt Bernad
Własyczuk Adam n
Zander Franciszek Wojciech
Kotliński Adam

KLASA V.

Adrych Hilary
 Adrych Leon
 Behrendt Alojzy
 Bucholz Franciszek
 Czaster Alojzy
 Dondelski Alfons
 Jaszczyk Klemens
 Kawecki Edmund
 Klementowski Alfons
 Kortas Józef
 Marchlik Bolesław
 Matusiński Antoni

Poćwiardowski Waclaw n
 Poloczek Helmut n
 Porożyński Franciszek n
 Ruszkiewicz Paweł
 Ślósarczyk Zbigniew
 Szwedowski Kazimierz
 Stalmierski Leonard
 Szulc Kazimierz n
 Sztymbicki Łucjan n
 Weiss Herbet
 Wittek Helmut
 Żukowski Edmund 10 V. 1929 utonął

KLASA VI.

Burczyk Feliks
 Chmurzyński Zygmunt
 Ganasiński Gerard
 Głowacki Stefan n
 Gofuński Czesław
 Guziński Józef
 Iks Aleksander
 Kaszubowski Paweł
 Kisielewski Edward
 Kozdrach Prodras 21. XII. 1928*
 Leszczyński Jan Jerzy n
 Łaszewski Witold

Lipski Waclaw n
 Ossowski Andrzej
 Przewoski Adam
 Prüfer Helmut
 Rutkowski Alfred
 Słodowy Paweł
 Stalmierski Alfons 4. 5. 1929*
 Waclawski Kazimierz
 Wawrzyniak Jan
 Wieczorkowski Franciszek
 Witkowski Witold n

KLASA VII.

Bantkowski Paweł
 Benedeit Otto n
 Bytkowski Maksymiljan
 Dębski Telesfor
 Frąckowski Brunon n
 Ganasiński Ryszard
 Gawroński Mieczysław n
 Hejka Jan
 Iżyniec Zbigniew
 Kortas Jan
 Lesiński Alfons n
 Lipski Wojciech
 Matusiński Stanisław
 Meller Zygmunt n

Poklękowski Żdzisław
 Prześlakowski Mieczysław
 Przybylski Maksymiljan
 Robaczewski Stanisław n
 Rosiak Ludwik
 Rummler Jan
 Skowroński Alfred n
 Stefański Marjan n
 Tomaszewski Kazimierz
 Tomczyński Sławomir
 Wenda Kazimierz
 Wiese Szymon 23 v 1928
 Żmijewski Alfons
 Żurek Józef

KLASA VIII.

Chudziński Edward
Dama Feliks
Flera Aleksander
Gliniecki Leon
Grajewski Józef
Hoffman Antoni n
Kochalski Feliks n
Kończewski Marjan
Koschany Jerzy
Kwiatkowski Alfons
Landowski Władysław
Litwiński Olgierd
Mierzwa Edward
Miłoszewski Antoni repr.

Porożyński Benedykt
Prełowski Stefan
Pronobis Stanisław
Spichalski Alojzy
Strehlau Alojzy
Szarkowski Józef
Śróbka Ludwik
Tykarski Jan n
Wilamowski Aleksander
Wilczewski Bruno
Zakrzewski Jan
Janeczowski Leon 25 II. 29
Machowski Czesław n

Część III.

XV. Przepisy dla uczniów szkół średnich ogólno - kształcących Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Uczniowie szkoły średniej winni poczuwać się do wdzięczności wobec Państwa i społeczeństwa, które otaczała troskliwą opieką ich kształcenie i wychowanie. Ten dług wdzięczności spłacać oni, jeśli, spełniając sumiennie obowiązki, wyrobią się na rozumnych i pożytecznych obywateli Rzeczypospolitej.

Zasady religijno-moralne, obyczajność, koleżeństwo i uprzejmość towarzyska, jakoteż wszystkie wymagania, związane z celem szkoły obowiązują uczniów same przez się. Nadto winni uczniowie przestrzegać następujących przepisów :

§. 1. Wstąpienie ucznia do zakładu zgłasza w terminie ściśle określonym ojciec lub jego uprawniony zastępca.

Przy wpisie należy złożyć: 1.) taksę wstępną i opłatę za egzamin, która nie podlega zwrotowi. 2) metrykę chrztu lub urodzenia. 3) świadectwo szczenięcia ospy. 4) świadectwo odejścia ze szkoły, do której uczeń poprzednio uczęszczał.

Jeżeli uczeń pobierał naukę prywatnie, powinien prócz spełniania warunków pod 1, 2 i 3) przedstawić nadto 4) poświadczenie dotychczasowej nauki i 5) świadectwo moralności, wydane przez swój urząd parafjalny lub gminny, o ile uczeń przekroczył 14 rok życia.

W razie wątpliwości może Dyrekcja zażądać dowodu tożsamości osoby.

§. 2. Wystąpienie ucznia z zakładu zgłosić winien przynajmniej na 8 dni przed terminem odejścia ojciec lub jego uprawniony zastępca ustnie lub piśmiennie, podając do jakiego zakładu wzgl. zawodu przechodzi uczeń.

Świadectwo odejścia otrzymuje uczeń po wypełnieniu wszystkich zobowiązań wobec zakładu: uiszczeniu czesnego, zwrocie wypożyczonych książek, pokryciu wyrządzonych szkód, odbyciu kary i t. p.

§. 3. Stosunek ucznia do przełożonych, dyrektora i wszystkich nauczycieli zakładu winno cechować posłuszeństwo, szczerłość i uszanowanie.

Przy spotkaniu powinien witać ich ukłonem; gdy nauczyciel wchodzi do sali i wychodzi z niej, ma uczeń wstać.

§. 4. Wobec kolegów winien uczeń być uprzejmym, uczynnym i zgodnym.

Koleżeństwo polega nie na ukrywaniu złego, lecz na zachęcaniu do dobrego.

W razie krzywdy ze strony kolegi, uczeń zwraca się do opiekuna klasy.

§. 5. Na miejscach publicznych, ulicach, placach, w tramwajach, kolejach, i t. p. uczeń powinien zachowywać się skromnie i poważnie, okazując szacunek i pomoc starszym.

§. 6. Uczniowie są obowiązani brać udział w praktykach religijnych, przepisanych przez kościół swego wyznania i władzę szkolną.

§. 7. Wszyscy uczniowie obowiązani są do punktualnego i regularnego uczęszczania do szkoły jakoteż brania udziału w wyznaczonych przez szkołę zajęciach i uroczystościach.

Budynek szkolny otwiera się 15 minut przed rozpoczęciem nauki lub nabożeństwa; wcześniejsze gromadzenie się przed budynkiem szkolnym jest wzbronione. Po lekcjach mają uczniowie rozchodzić się natychmiast do domów.

W czasie pauz nie wolno uczniom wydalać się z zakładu.

O wyjątkach od tych zasad stanowi Dyrekcja.

§. 8. Do szkoły przynosi uczeń tylko przepisane książki, zeszyty i przybory szkolne.

Podczas nauki wolno wychodzić tylko wyjątkowo w razie koniecznej potrzeby i to za zezwoleniem nauczyciela.

Nie wolno uczniom zmieniać wyznaczonego miejsca w klasie.

Jeżeli uczeń wskutek upomnienia lub nagany czuje się pokrzywdzonym przez nauczyciela, może wyjaśnić sprawę dopiero na końcu lekcji.

§. 9. Uczniowie obowiązani są do schludności; powinni także przestrzegać z największą ścisłością czystości i porządku tak w salach szkolnych, jak i na korytarzach, w ustępach, jak i na boisku. Uczniowie, którzy zanieczyszczą będą budynek szkolny, mogą być pociągnięci do współpracy w oprzątku.

§. 10. Uczeń, dopuszczający się uszkodzenia budynku szkolnego sprzętów, środków naukowych, książek z biblioteki, lub rzeczy kolegów, pokrywa szkodę wyrządzoną; jeżeli uszkodzenie wynikało ze złośliwości, poniesie nadto karę. Jeżeli sprawca nie zostanie wykryty, szkodę wynagrodzi cała klasa, ewentualnie kilka klas.

§. 11. Jeżeli uczeń z powodu choroby lub innego nagłego wypadku zmuszony jest opuścić naukę, opieka domowa powinna bezzwłocznie zawiadomić o tem opiekuna klasy ustnie lub pisemnie. Uczeń który przez 8 dni z rzędu jest nieobecny w szkole bez podania powodu swej nieobecności przestaje być uczniem zakładu.

Po powrocie do szkoły winien uczeń przedstawić opiekunowi klasy poświadczenie rodziców lub ich zastępców co do czasu choroby a w razie żądania także świadectwo lekarskie.

Jeżeli uczeń zachoruje w czasie feryj tak, że z rozpoczęciem nauki nie może zjawić się w szkole, należy o tem zawiadomić zaraz pierwszego dnia nauki szkolnej dyrektora lub opiekuna klasy.

§ 11. Opuszczanie nauki z innych powodów wymaga zezwolenia nauczyciela, jeżeli chodzi o pojedyncze lekcje, opiekuna klasy przy urloпах trwających jeden dzień, dyrektora w razie urlopów dłuższych lub bezpośrednio przed dniem wolnym od nauki szkolnej lub po nim, przyczem powinien uczeń zawczasu przedstawić dowód, że zwolnienie jego jest uzasadnione poważną przyczyną.¹

§ 13. Od nauki gimnastyki i śpiewu może być uczeń zwolniony z reguły tylko na przeciąg półroczna na podstawie świadectwa lekarskiego lub z innych ważnych przyczyn (np. przejeżdżanie z dalszych miejscowości do szkoły.)

Zgłoszenie się ucznia na naukę przedmiotu nadobowiązkowego obowiązuje do regularnego udziału w niej do końca roku szkolnego. Uczniowi może Dyrekcja odmówić przyjęcia na naukę przedmiotu nadobowiązkowego, jeżeli uczeń ten nie robi dostatecznych postępów w przedmiotach obowiązkowych.

§. 14. W świadectwie szkolnem, jako w urzędowym dokumencie, w dziennikach klasowych i t. p. nie wolno robić żadnych zmian ani poprawek. Wykroczenie w tym kierunku może pociągnąć za sobą nietylko wydalenie ze szkoły, lecz także dochodzenie sądowokarne.

§. 15. Uczeń, który, powtarzając klasę, nie uzyskał promocji, traci prawo do dalszego uczęszczania do tej samej szkoły.

§. 16. Nie wolno uczniom należeć do żadnych stowarzyszeń pozaszkolnych. Jakiegokolwiek stosunki poszczególnych uczniów lub dozwolonych związków uczniowskich z innymi towarzyszami, niepodlegającymi nadzorowi szkolnemu, są wzbronione.

Bez zezwolenia Dyrekcji nie wolno uczniom urządzać składek, ani tworzyć między sobą żadnych stowarzyszeń lub nosić jakiegokolwiek odznak.

§. 17. Nie wolno brać udziału w publicznych kwestach i zgromadzeniach ani przysłuchiwać się rozprawom sądowym.

§. 18. Uczniom wolno wypożyczać książki tylko z czytelni i wypożyczalni, wskazanych przez Dyрекcję. Nie wolno abonować, czytać lub rozpowszechniać książek i pism, których dążność jest przeciwna religji moralności lub Państwu.

§. 19. Uczniom może Dyрекcja zabronić udzielania korepetycyj i innych zajęć płatnych.

§. 20. Bez zezwolenia Dyрекcji wzbronione jest uczniom ogłaszanie odez w i artykułów dziennikarskich, wypełnianie kwestjonariuszy i t. p. tudzież ogłaszanie drukiem własnych prac literackich i czynny udział w publicznych przedstawieniach i produkcjach wokalnych lub muzycznych.

§. 21. Do teatru, na koncerty, odczyty i wykłady publiczne mogą uczniowie klas niższych uczęszczać tylko w towarzystwie rodziców, ich pełnoletnich zastępów lub opiekunów, uczniom klas wyższych (v. - vlll.) wstęp na nie jest dozwolony, jednak Dyрекcja może zakazać wstępu na pewne przedstawienia lub odczyty. Uczęszczanie na przedstawienia kinematograficzne jest wzbronione z wyjątkiem przedstawień dla młodzieży.

§. 22. Uczęszczanie na publiczne bale i zabawy z tańcami jest wzbronione.

§. 23. Wysiadywanie w restauracjach, cukierniach, kawiarniach i innych podobnych lokalach jest zasadniczo zakazane.

§. 24. Ze względów zdrowotnych młodzież powinna wystrzegać się palenia tytoniu: jest ono wzbronione na miejscach publicznych.

§. 25. Bezcelowe włóczenie się po ulicach miasta, zwłaszcza wieczorami jest wzbronione.

§. 26. Uczniowi nie wolno mieszkać bez odpowiedniego nadzoru. Wybór lub zmiana mieszkania i nadzór wymaga uprzedniego zezwolenia Dyрекcji i powiadomienia opiekuna klasy. Dyрекcja ma prawo zażądać zmiany nadzoru lub mieszkania. Odpowiedzialny opiekun, u uczniów miejscowych ojciec lub matka, powinien na wezwanie szkoły przychodzić do zakładu celem porozumiewania się w sprawach wychowawczych; dotyczy to zwłaszcza konferencyj wywiadowczych.

Członkom grona nauczycielskiego przysługuje prawo zwiedzania w każdym czasie mieszkań wszystkich uczniów. Rodzice lub odpowiedzialny opiekun powinni im dać wszelkie wyjaśnienia, których zażądataj.

Rodzice, opiekunowie i uczniowie powinni przestrzegać jaknajściślej obowiązujących przepisów higienicznych i sanitarnych, ogłoszonych w szkole.

§. 27. Wszystkie powyższe przepisy obowiązują uczniów także w czasie ferij.

